

UNJONI EWROPEA

IL-PARLAMENT EWROPEW

IL-KUNSILL

**2023/0077/B(COD)
LEX 2374**

**Brussell, 13 ta' Ġunju 2024
(OR. en)**

**PE-CONS 2/1/24
REV 1**

**ENER 11
ENV 27
CLIMA 17
COMPET 22
CONSOM 6
FISC 3
CODEC 28**

**DIRETTIVA TAL-PARLAMENT EWROPEW U TAL-KUNSILL
LI TEMENDA D-DIRETTIVI (UE) 2018/2001 U (UE) 2019/944
FIR-RIGWARD TAT-TITJIB TAT-TFASSIL TAS-SUQ TAL-ELETTRIKU TAL-UNJONI**

DIRETTIVA (UE) 2024/...
TAL-PARLAMENT EWROPEW U TAL-KUNSILL

tat-13 ta' Ġunju 2024

li temenda d-Direttivi (UE) 2018/2001 u (UE) 2019/944
fir-rigward tat-titjib tat-tfassil tas-suq tal-elettriku tal-Unjoni

(Test b'rilevanza għaż-ŻEE)

IL-PARLAMENT EWROPEW U L-KUNSILL TAL-UNJONI EWROPEA,

Wara li kkunsidraw it-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, u b'mod partikolari l-Artikolu 194(2) tiegħu,

Wara li kkunsidraw il-proposta tal-Kummissjoni Ewropea,

Wara li l-abbozz tal-att leġislativ intbagħat lill-parlamenti nazzjonali,

Wara li kkunsidraw l-opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew¹,

Wara li kkunsidraw l-opinjoni tal-Kumitat tar-Regġuni²,

Filwaqt li jaġixxu skont il-proċedura leġislattiva ordinarja³,

¹ ĠU C 293, 18.8.2023, p. 112.

² ĠU C, C/2023/253, 26.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/253/oj>.

³ Il-pożizzjoni tal-Parlament Ewropew tal-11 ta' April 2024 (għadha mhijiex ippubblikata fil-Ġurnal Uffiċjali) u d-deċiżjoni tal-Kunsill tal-21 ta' Mejju 2024.

Billi:

- (1) Minn Settembru 2021 ġew osservati prezzijiet u volatilità għoljin hafna fis-swieq tal-elettriku. Kif stipulat mill-Aġenzija tal-Unjoni Ewropea għall-Kooperazzjoni tar-Regolaturi tal-Enerġija (ACER) fil-valutazzjoni finali tagħha tat-tfassil tas-suq tal-elettriku bl-ingrossa tal-UE ta' April 2022, din hija prinċipalment konsegwenza tal-prezz għoli tal-gass, li jintuża bħala input biex jiġi ġġenerat l-elettriku.
- (2) L-eskalazzjoni tal-gwerra ta' aggressjoni Russa kontra l-Ukrajna, li hija Parti Kontraenti tat-Trattat dwar il-Komunità tal-Enerġija⁴, u s-sanzjonijiet internazzjonali relatati minn Frar 2022 'l hawn wasslu għal kriżi tal-gass, xekklu s-swieq globali tal-enerġija, aggrawaw il-problema tal-prezzijiet għoljin tal-gass, u kellhom impatt sekondarju sinifikanti fuq il-prezzijiet tal-elettriku. Il-gwerra ta' aggressjoni Russa kontra l-Ukrajna kkawżat ukoll incertezza dwar il-provvista ta' komoditajiet oħrajn, bħall-faħam iebes u ż-żejt mhux maħdum, użati minn installazzjonijiet tal-ġenerazzjoni tal-enerġija. Dik l-incertezza rriżultat f'żieda addizzjonali sostanzjali fil-volatilità tal-prezzijiet tal-elettriku. Id-disponibbiltà mnaqqsa ta' diversi reatturi nukleari u l-produzzjoni baxxa tal-enerġija idroelettrika komplew jamplifikaw iż-żieda fil-prezzijiet tal-elettriku.

⁴ ĠU L 198, 22.7.2006, p. 18.

- (3) Bi twegiba għal dik is-sitwazzjoni, fil-komunikazzjoni tagħha tat-13 ta' Ottubru 2021 dwar "L-indirizzar taż-żieda fil-prezzijiet tal-enerġija: sett ta' għodod għall-azzjoni u l-appoġġ", il-Kummissjoni pproponiet sett ta' miżuri li l-Unjoni u l-Istati Membri tagħha jistgħu jużaw biex jindirizzaw l-impatt immedjat tal-prezzijiet għoljin tal-enerġija fuq il-klijenti domestiċi u n-negozji, inkluż appoġġ għall-introjt, ħelsien mit-taxxa, miżuri ta' ffrankar u ħzin tal-enerġija u biex tissaħħaħ ir-reżiljenza għal xokkijiet futuri fil-prezzijiet. Fil-komunikazzjoni tagħha tat-8 ta' Marzu 2022 dwar "REPowerEU: Azzjoni Ewropea Kongunta għal enerġija aktar affordabbli, sikura u sostenibbli", il-Kummissjoni pprezentat sensiela ta' miżuri addizzjonali biex issaħħaħ is-sett ta' għodod u biex twieġeb għaž-żieda fil-prezzijiet tal-enerġija. Fit-23 ta' Marzu 2022, il-Kummissjoni stabbiliet ukoll qafas temporanju ta' għajjnuna mill-Istat biex tippermetti ċerti sussidji biex jittaffa l-impatt tal-prezzijiet għoljin tal-enerġija.
- (4) Fil-komunikazzjoni tagħha tat-18 ta' Mejju 2022 il-Kummissjoni pprezentat "il-pjan REPowerEU" tagħha, li introduċiet miżuri addizzjonali li jiffokaw fuq l-iffrankar tal-enerġija, id-diversifikazzjoni tal-provvisti tal-enerġija, mira oghla tal-effiċjenza fl-enerġija u t-tnedija aċċellerata tal-enerġija rinnovabbli bil-għan li titnaqqas id-dipendenza tal-Unjoni fuq il-fjuwils fossili Russi, inkluż proposta biex il-mira tal-Unjoni għall-2030 għall-konsum finali gross tal-enerġija rinnovabbli tiżdied għal 45 %. Barra minn hekk, il-komunikazzjoni tal-Kummissjoni tat-18 ta' Mejju 2022 dwar "Interventi fis-Suq tal-Enerġija fi żmien qasir u Titjib fuq medda itwal ta' żmien fid-Disinn tas-Suq tal-Elettriku – pjan ta' azzjoni", minbarra li stabbiliet miżuri addizzjonali għal żmien qasir biex jiġu indirizzati l-prezzijiet għoljin tal-enerġija, identifikat oqsma potenzjali għat-titjib tat-tfassil tas-suq tal-elettriku u ħabbret l-intenzjoni li tivvaluta dawk l-oqsma bl-għan li jinbidel il-qafas leġislativ.

- (5) Sabiex jiġu indirizzati, b'mod urġenti, l-kriżi tal-prezzijiet tal-enerġija u t-tħassib dwar is-sigurtà u biex jiġu indirizzati ż-żidiet fil-prezzijiet għaċ-ċittadini, l-Unjoni adottat diversi atti legali, inkluż ir-Regolament (UE) 2022/1032 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill⁵, li stabbilixxa reġim sod għall-ħżin tal-gass u r-Regolamenti tal-Kunsill (UE) 2022/1369⁶, li pprovdew mizuri effettivi għat-tnaqqis fid-domanda għall-gass u l-elettriku, ir-Regolament tal-Kunsill (UE) 2022/1854⁷, li stabbilixxa reġimi li jillimitaw il-prezzijiet biex jiġu evitati profitti mhux mistennija fis-swieq tal-gass u tal-elettriku, u r-Regolament tal-Kunsill (UE) 2022/2577⁸, li stabbilixxa mizuri li jaċċelleraw il-proċeduri għall-ghoti ta' permessi għall-installazzjonijiet tal-enerġija rinnovabbli.

⁵ Ir-Regolament (UE) 2022/1032 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tad-29 ta' Ġunju 2022 li jemenda r-Regolamenti (UE) 2017/1938 u (KE) Nru 715/2009 fir-rigward tal-ħżin tal-gass (ĠU L 173, 30.6.2022, p. 17).

⁶ Ir-Regolament tal-Kunsill (UE) 2022/1369 tal-5 ta' Awwissu 2022 dwar mizuri kkoordinati għal tnaqqis fid-domanda għall-gass (ĠU L 206, 8.8.2022, p. 1).

⁷ Ir-Regolament tal-Kunsill (UE) 2022/1854 tas-6 ta' Ottubru 2022 dwar intervent ta' emerġenza biex jiġu indirizzati l-prezzijiet għoljin tal-enerġija (ĠU L 261 I, 7.10.2022, p. 1).

⁸ Ir-Regolament tal-Kunsill (UE) 2022/2577 tat-22 ta' Diċembru 2022 li jistabbilixxi qafas biex jiġihaffef il-varar tal-enerġija rinnovabbli (ĠU L 335, 29.12.2022, p. 36).

- (6) Suq tal-enerġija integrat sew, li jibni fuq ir-Regolamenti (UE) 2018/1999⁹, (UE) 2019/942¹⁰ u (UE) 2019/943¹¹ tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill u d-Direttivi (UE) 2018/2001¹², (EU) 2018/2002¹³ u (UE) 2019/944¹⁴ tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill, flimkien komunement jissejhu l-pakkett dwar l-Enerġija nadifa għall-Ewropej kollha, adottat fl-2018 u l-2019, jippermetti lill-Unjoni tgawdi l-benefiċċji ekonomiċi ta' suq tal-enerġija uniku fiċ-ċirkostanzi kollha, filwaqt li jiżgura s-sigurtà tal-provvista u jsostni l-proċess ta' dekarbonizzazzjonibix jintlaħaq l-oġettiv tan-newtralità klimatika tal-Unjoni. L-interkonnettività transfruntiera tiżgura wkoll thaddim aktar sikur, aktar affidabbli u aktar effiċjenti tas-sistemi tal-elettriku, u reżiljenza ahjar għal xokkijiet fil-prezzijiet għal żmien qasir.

⁹ Ir-Regolament (UE) 2018/1999 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-11 ta' Diċembru 2018 dwar il-Governanza tal-Unjoni tal-Enerġija u tal-Azzjoni Klimatika, li jemenda r-Regolamenti (KE) Nru 663/2009 u (KE) Nru 715/2009 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill, id-Direttivi 94/22/KE, 98/70/KE, 2009/31/KE, 2009/73/KE, 2010/31/UE, 2012/27/UE u 2013/30/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill, id-Direttivi tal-Kunsill 2009/119/KE u (UE) 2015/652 u li jhassar ir-Regolament (UE) Nru 525/2013 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill (ĠU L 328, 21.12.2018, p. 1).

¹⁰ Ir-Regolament (UE) 2019/942 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-5 ta' Ġunju 2019 li jistabbilixxi Aġenzija tal-Unjoni Ewropea għall-Kooperazzjoni tar-Regolaturi tal-Enerġija (ĠU L 158, 14.6.2019, p. 22).

¹¹ Ir-Regolament (UE) 2019/943 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-5 ta' Ġunju 2019 dwar is-suq intern tal-elettriku (ĠU L 158, 14.6.2019, p. 54).

¹² Id-Direttiva (UE) 2018/2001 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-11 ta' Diċembru 2018 dwar il-promozzjoni tal-użu tal-enerġija minn sorsi rinnovabbli (ĠU L 328, 21.12.2018, p. 82).

¹³ Id-Direttiva (UE) 2018/2002 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-11 ta' Diċembru 2018 li temenda d-Direttiva 2012/27/UE dwar l-effiċjenza fl-enerġija (ĠU L 328, 21.12.2018, p. 210).

¹⁴ Id-Direttiva (UE) 2019/944 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-5 ta' Ġunju 2019 dwar regoli komuni għas-suq intern għall-elettriku u li temenda d-Direttiva 2012/27/UE (ĠU L 158, 14.6.2019, p. 125).

- (7) It-tishih tas-suq intern tal-enerġija u l-ilhuq tal-oġġettivi tat-tranzizzjoni tal-klima u tal-enerġija jirrikjedu titjib sostanzjali tan-network tal-elettriku tal-Unjoni biex dan ikun jista' jospita żidiet kbar tal-kapaċità ta' generazzjoni ta' enerġija rinnovabbli, b'varjabbiltà fl-ammonti tal-generazzjoni li tiddependi fuq it-temp u tibdil fix-xejriet tal-fluss tal-elettriku madwar l-Unjoni, u biex dan ikun jista' jindirizza domanda ġdida bħal vetturi elettrici u pompi tas-sħana. L-investiment fil-grilji, fil-fruntieri u lil hinn minnhom, huwa kruċjali għall-funzjonament tajjeb tas-suq intern tal-elettriku, inkluż is-sigurtà tal-provvista. Tali investiment huwa neċessarju biex l-enerġija rinnovabbli u d-domanda jiġu integrati f'kuntest fejn jinsabu aktar maqtugħin minn xulxin milli fil-passat u, fl-aħħar mill-aħħar, biex jintlaħqu l-miri tal-enerġija u tal-klima tal-Unjoni. Għalhekk, jenhtieg li kwalunkwe riforma tas-suq tal-elettriku tal-Unjoni tikkontribwixxi għal network tal-elettriku Ewropew aktar integrat, bl-għan li jiġi żgurat li kull Stat Membru jilhaq livell ta' interkonnettività tal-elettriku f'konformità mal-mira ta' interkonnessjoni tal-elettriku għall-2030 ta' mill-inqas 15 % skont l-Artikolu 4, il-punt (d)(1), tar-Regolament (UE) 2018/1999, li dik il-kapaċità ta' interkonnessjoni tintuża kemm jista' jkun għall-kummerċ transfruntier u li n-network tal-elettriku u l-infrastruttura tal-konnettività tal-Unjoni jinbnew jew jiġu aġġornati, bħall-proġetti tal-Unjoni ta' interess komuni kif stabbilit skont ir-Regolament (UE) 2022/869 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill¹⁵. Jenhtieg li tiġi pprovduta konnettività adegwata liċ-ċittadini u lill-imprizi kollha tal-Unjoni peress li din tista' tirrizulta f'opportunitajiet maġġuri biex huma jipparteċipaw fit-tranzizzjoni tal-enerġija u fit-trasformazzjoni diġitali tal-Unjoni. Jenhtieg li tingħata kunsiderazzjoni speċjali lir-regjuni ultraperiferiċi kif imsemmi fl-Artikolu 349 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea (TFUE), li jirrikonoxxi r-restrizzjonijiet speċifiċi tagħhom u jipprevedi l-adozzjoni ta' miżuri speċifiċi fir-rigward tagħhom.

¹⁵ Ir-Regolament (UE) 2022/869 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-30 ta' Mejju 2022 dwar linji gwida għall-infrastruttura tal-enerġija trans-Ewropea, li jemenda r-Regolamenti (KE) Nru 715/2009, (UE) 2019/942 u (UE) 2019/943 u d-Direttivi 2009/73/KE u (UE) 2019/944, u li jhassar ir-Regolament (UE) Nru 347/2013 (ĠU L 152, 3.6.2022, p. 45).

- (8) It-tfassil attwali tas-suq tal-elettriku, fost l-oħrajn, ikkontribwixxa għall-ħolqien ta' prodotti, servizzi u miżuri ġodda u innovattivi fis-swieq tal-elettriku bl-imnut, filwaqt li appoġġa l-effiċjenza fl-enerġija u l-użu tal-enerġija rinnovabbli u tejjeb l-għażla biex il-konsumaturi jiġu meġġuna jnaqqsu l-kontijiet tal-enerġija tagħhom inkluż permezz ta' installazzjonijiet ta' generazzjoni fuq skala żgħira u servizzi emergenti għall-provvista ta' rispons tad-domanda. Il-bini fuq il-potenzjal tad-digitalizzazzjoni tas-sistema tal-enerġija u l-isfruttar tiegħu, bħall-partecipazzjoni attiva mill-konsumaturi, huwa element ewlieni tas-swieq u s-sistemi futuri tal-elettriku fl-Unjoni. Fl-istess hin, hemm bżonn li jiġu rrispettati l-għażliet tal-konsumaturi u li l-konsumaturi jithallew jibbenefikaw minn varjetà ta' offerti kuntrattwali, u li l-klijenti domestiċi jiġu protetti minn prezzijiet għoljin matul krizi tal-enerġija. L-integrazzjoni tas-sistema tal-enerġija hija intiza li tkun l-ippjanar u t-tħaddim tas-sistema tal-enerġija kollha kemm hi, fost id-diversi vetturi tal-enerġija, infrastrutturi u setturi tal-konsum, bil-ħolqien ta' rabtiet aktar b'saħħithom bejniethom, f'sinerġija ma' xulxin u appoġġati mid-digitalizzazzjoni bl-oġettiv li titwassal enerġija sikura, affordabbli, affidabbli u sostenibbli.
- (9) Fil-kuntest tal-krizi tal-enerġija, it-tfassil attwali tas-suq tal-elettriku żvela għadd ta' nuqqasijiet u konsegwenzi mhux mistennija marbutin mal-impatt tal-prezzijiet għoljin u volatili tal-fjuwils fossili fuq is-swieq tal-elettriku għal żmien qasir, li jesponu lill-unitajiet domestiċi u lill-imprizi għal zidiet sinifikanti fil-prezzijiet u l-effetti li jirriżultaw fuq il-kontijiet tal-elettriku tagħhom.

- (10) L-użu aktar mgħaġġel tal-enerġija rinnovabbli u tat-teknoloġiji flessibbli nodfa jikkostitwixxi l-aktar mod sostenibbli u kosteffettiv biex titnaqqas strutturalment id-domanda għall-fjuwils fossili għall-ġenerazzjoni tal-elettriku u li jippermetti l-konsum dirett tal-elettriku permezz tal-elettrifikazzjoni tad-domanda tal-enerġija u l-integrazzjoni tas-sistema tal-enerġija. Minhabba l-kostijiet operazzjonali baxxi tagħhom, l-enerġija minn sorsi rinnovabbli jista' jkollha impatt pożittiv fuq il-prezzijiet tal-elettriku madwar l-Unjoni u tnaqqas il-konsum tal-fjuwils fossili.
- (11) Jenhtieg li l-bidliet għat-tfassil tas-suq tal-elettriku jiżguraw li l-benefiċċji minn zieda fil-użu tal-enerġija rinnovabbli, u t-tranzizzjoni tal-enerġija kollha kemm hi, jingiebu lill-konsumaturi, inkluż dawk l-aktar vulnerabbli, u fl-aħħar mill-aħħar jipproteġuhom minn krizijiet tal-enerġija u jevitaw sitwazzjoni fejn il-klijenti domestiċi jaqgħu f'nassa ta' faqar enerġetiku. Jenhtieg li dawk il-bidliet itaffu l-impatt tal-prezzijiet għoljin tal-fjuwils fossili, b'mod partikolari dawk tal-gass, fuq il-prezzijiet tal-elettriku, bl-għan li jippermettu lill-klijenti domestiċi u lill-impriżi jgawdu l-benefiċċji ta' enerġija affordabbli u sigura minn sorsi sostenibbli, rinnovabbli u b'livell baxx ta' emissjonijiet tal-karbonju għal perjodu ta' żmien itwal, kif ukoll ta' soluzzjonijiet effiċjenti fl-użu tal-enerġija fit-tnaqqis tal-kostijiet generali tal-enerġija, li jistgħu jnaqqsu l-htieġa għal espansjoni tal-grilja għat-trażmissjoni tal-elettriku u l-kapaċità tal-ġenerazzjoni.
- (12) Ir-riforma tat-tfassil tas-suq tal-elettriku għandha l-għan li jinkisbu prezzijiet tal-elettriku affordabbli u kompetittivi għall-konsumaturi kollha. Għaldaqstant, jenhtieg li tali riforma tkun ta' benefiċċju mhux biss għall-klijenti domestiċi iżda anke għall-kompetittività tal-industriji tal-Unjoni billi tiffacilita l-investimenti fit-teknoloġija nadifa li dawn jirrikjedu biex jissodisfaw il-perkorsi ta' tranzizzjoni tagħhom għal emissjonijiet zero netti. It-tranzizzjoni tal-enerġija fl-Unjoni trid tigi appoġġata minn bażi soda għall-manifattura ta' teknoloġija nadifa. Dawk ir-riformi ser jappoġġaw l-elettrifikazzjoni affordabbli tal-industrija u l-pożizzjoni tal-Unjoni bħala mexxejja globali f'termini ta' riċerka u innovazzjoni f'teknoloġiji tal-enerġija nadifa.

- (13) Il-konnessjoni ta' installazzjonijiet godda ta' generazzjoni u domanda mal-grilja, partikolarment impjanti tal-enerġija rinnovabbli, spiss tiffaċċa dewmien. Waħda mir-raġunijiet għal dan id-dewmien hija n-nuqqas ta' kapaċità tal-grilja disponibbli fil-post magħżul mill-investitur, li jirrikjedi l-htieġa għal estensjonijiet jew tishih tal-grilja biex l-installazzjonijiet jigu konnessi mas-sistema b'mod sigur. Rekwiżit għall-operaturi tas-sistema tal-elettriku, kemm fil-livell ta' trażmissjoni kif ukoll f'dak ta' distribuzzjoni, li jippubblikaw u jaġġornaw l-informazzjoni dwar il-kapaċità disponibbli għall-konnessjonijiet godda fiż-żoni tal-operat tagħhom jagħti lill-investituri aċċess aktar faċli għall-informazzjoni dwar id-disponibbiltà tal-kapaċità tal-grilja fis-sistema u b'hekk jaċċellera t-tehid tad-deċiżjonijiet li min-naħa tiegħu, jaċċellera l-użu meħtieġ tal-enerġija rinnovabbli. Dik l-informazzjoni jenħtieġ li tiġi aġġornata fuq bażi regolari, mill-inqas kull tliet xhur, mill-operaturi ta' sistema ta' distribuzzjoni. Filwaqt li l-Istati Membri jenħtieġ li jkunu jistgħu jiddeċiedu li ma japplikawx dak ir-rekwiżit għall-impriżi tal-elettriku li jservu inqas minn 100 000 klijent konness jew li jservu sistemi iżolati zgħar, jenħtieġ li huma jinkoraġġixxu lil dawk l-impriżi biex jipprovdu dik l-informazzjoni lill-utenti tas-sistema darba fis-sena u jenħtieġ li jippromwovu l-kooperazzjoni bejn l-operaturi ta' sistemi ta' distribuzzjoni għal dak l-għan. L-operaturi ta' sistema ta' distribuzzjoni jenħtieġ li jippubblikaw ukoll il-kriterji użati biex jiddeterminaw il-kapaċitajiet tal-grilja disponibbli, bħall-kapaċitajiet eżistenti tad-domanda u tal-generazzjoni, is-suppożizzjonijiet magħmula għall-valutazzjoni tal-integrazzjoni ulterjuri possibbli tal-utenti addizzjonali tas-sistema, l-informazzjoni rilevanti dwar it-tnaqqis possibbli tal-enerġija, u l-aspettattiva tal-iżviluppi rilevanti futuri tan-network.

- (14) Barra minn hekk, sabiex tiġi indirizzata l-problema ta' hinijiet twal għal twegiba dwar talbiet għall-konnessjoni mal-grilja, l-operaturi ta' sistemi ta' distribuzzjoni jenhtieg li jipprovdu informazzjoni ċara u trasparenti lill-utenti tas-sistema dwar l-istatus u t-trattament tat-talbiet ta' konnessjoni tagħhom. L-operaturi ta' sistema ta' distribuzzjoni jenhtieg li jipprovdu din l-informazzjoni fi żmien tliet xhur mid-data tal-preżentazzjoni tat-talba u jenhtieg li jaġġornawha fuq bażi regolari, mill-inqas kull tliet xhur.
- (15) F'żoni fejn il-grilji tal-elettriku għandhom kapaċità limitata jew l-ebda kapaċità ta' network, l-utenti tan-network li jitolbu konnessjoni mal-grilja jenhtieg li jkunu jistgħu jibbenefikaw mill-istabbiliment ta' konnessjoni mhux sod u flessibbli. Dak il-ftehim ta' konnessjoni għandu, pereżempju, iqis il-ħżin tal-enerġija jew jillimita l-hinijiet li fihom impjant tal-generazzjoni ta' enerġija jkun jista' jifja l-elettriku fil-grilja jew il-kapaċità li tkun tista' tiġi esportata, li tippermetti l-konnessjoni parzjali tiegħu. L-operaturi ta' sistema jenhtieg joffru l-possibbiltà li jiġu stabbiliti konnessjonijiet flessibbli f'oqsma bħal dawn. L-awtoritajiet regolatorji jew awtorità kompetenti ohra meta Stat Membru jkun ippreveda hekk, jenhtieg li jiżviluppaw oqfsa għall-operaturi ta' sistemi biex jistabbilixxu tali konnessjonijiet flessibbli, filwaqt li jiżguraw li r-rinforzi tan-network li jipprovdu s-soluzzjonijiet strutturali jingħataw prijorità, il-ftehimiet ta' konnessjoni jsiru sodi hekk kif in-networks ikunu lesti, jiġu ffaċilitati konnessjonijiet flessibbli bħala soluzzjoni permanenti għal żoni fejn it-tishih tan-network ma jkunx effiċjenti u, sa fejn ikun possibbli, jagħtu vizibbiltà lill-utenti tan-network li jitolbu konnessjoni mal-grilja fil-livelli ta' tnaqqis mistennija skont il-ftehim ta' konnessjoni flessibbli.

- (16) Matul il-kriżi tal-enerġija, il-konsumaturi kienu esposti għal prezzijiet tal-enerġija bl-ingrossa estremament volatili u kellhom opportunitajiet limitati biex jinvolve ruħhom fis-suq tal-enerġija. Konsegwentement, hafna klijenti domestiċi kienu qed jiffaċċjaw diffikultajiet finanzjarji u ma setgħux iħallsu l-kontijiet tagħhom. Il-klijenti vulnerabbli u l-klijenti milquta mill-faqar enerġetiku kienu l-aktar milquta, iżda l-klijenti domestiċi b'introjtu medju ġew esposti wkoll għal dawn id-diffikultajiet. Il-prezzijiet għoljin tal-enerġija jista' jkollhom ukoll impatt negattiv fuq is-saħħa, il-benesseri u l-kwalità tal-ħajja generali tal-konsumaturi. Għalhekk, huwa importanti li jiġu mtejba d-drittijiet u l-protezzjoni tal-konsumatur, li jippermettu lill-konsumaturi jibbenefikaw mit-tranżizzjoni tal-enerġija, li l-kontijiet tal-elettriku tagħhom jiġu diżakkoppjati minn movimenti fil-prezzijiet fuq terminu qasir fis-swieq tal-enerġija u li jiġi bbilanċjat mill-ġdid ir-riskju bejn il-fornituri u l-konsumaturi.
- (17) Il-konsumaturi jenhtieg li jkollhom aċċess għal firxa wiesgħa ta' offerti sabiex ikunu jistgħu jagħzlu kuntratt li jikkorrispondi għall-htigijiet tagħhom. Madankollu, il-fornituri naqqsu l-offerti tagħhom, il-kuntratti għall-provvista tal-elettriku għal terminu fiss bi prezz fiss saru skarsi, u l-għażla tal-offerti saret limitata. Il-konsumaturi jenhtieg li dejjem ikollhom il-possibbiltà li jagħzlu prezz fiss affordabbli, kuntratt għall-provvista tal-elettriku b'terminu fiss u l-fornituri jenhtieg li la jkunu jistgħu jimmodifikaw unilateralmment it-termini u l-kundizzjonijiet kuntrattwali u lanqas jitterminaw il-kuntratt qabel ma dan jilhaq il-maturità tiegħu. Madankollu, il-kuntratti bi prezzijiet dinamiċi jibqgħu essenzjali u penetrazzjoni dejjem akbar ta' sorsi ta' enerġija rinnovabbli tista' tghin lill-konsumaturi jnaqqsu l-kontijiet tal-enerġija tagħhom. Jenhtieg li l-Istati Membri jkunu jistgħu jeżentaw lill-fornituri b'aktar minn 200 000 klijent finali li joffru biss kuntratti bi prezzijiet dinamiċi mill-obbligu li joffru kuntratti għall-provvista tal-elettriku għal terminu fiss bi prezz fiss, dment li dik l-eżenzjoni ma jkollhiex impatt negattiv fuq il-kompetizzjoni u jibqa' jkun hemm għażla suffiċjenti ta' kuntratti għall-provvista tal-elettriku għal terminu fiss bi prezz fiss.

- (18) Meta l-fornituri ma jiżgurawx li l-portafoll tal-elettriku tagħhom ikun iħhegġjat bizżejjed, il-bidliet fil-prezzijiet tal-elettriku bl-ingrossa jistgħu jhalluhom friskju finanzjarju u jistgħu jwasslu għall-falliment tagħhom u l-kostijiet tagħhom jgħaddu għall-konsumaturi u utenti oħra tan-network. Għalhekk, jenhtieg li l-fornituri jkunu hhegġjati kif xieraq meta joffru kuntratti għall-provvista tal-elettriku għal terminu fiss bi prezz fiss. Strategija xierqa ta' hhegġjar jenhtieg li tqis l-aċċess tal-fornitur għall-ġenerazzjoni tiegħu stess u għall-kapitalizzazzjoni tiegħu, kif ukoll l-iskopertura tiegħu għall-bidliet fil-prezzijiet tas-suq bl-ingrossa, id-daqs tal-fornitur jew l-istruttura tas-suq. L-eżistenza ta' strategiji xierqa ta' hhegġjar tista' tigi żgurata permezz ta' regoli ġenerali ssorveljati mingħajr ma jitwettaq rieżami speċifiku tal-pożizzjonijiet jew l-istrategiji ta' fornituri individwali. Testijiet tal-istress u rekwiżiti ta' rappurtar fuq il-fornituri jistgħu jkunu għodod li permezz tagħhom jiġu vvalutati l-istrategiji ta' hhegġjar tal-fornituri.

- (19) Il-konsumaturi jenhtieg li jkunu jistgħu jagħżlu l-fornitur li joffrilhom il-prezz u s-servizz li l-aħjar jissodisfaw il-htigijiet tagħhom. L-avvanzi fit-teknologija tal-kejl u tal-kejl separat flimkien mat-teknologija tal-informazzjoni u tal-komunikazzjoni jagħmluha teknikament possibbli li jkun hemm diversi fornituri għal bini individwali. Il-klijenti jenhtieg li jkunu jistgħu jagħżlu fornitur separat b'mod partikolari għall-elettriku biex jithaddem apparat bħal pompi tas-sħana jew vetturi elettrici li għandhom konsum partikolarment għoli jew li għandhom ukoll il-kapaċità li jibdlu l-konsum tal-elettriku tagħhom awtomatikament b'reazzjoni għas-sinjali tal-prezzijiet. Għal dak l-għan, jenhtieg li l-klijenti jithallew ikollhom aktar minn punt wiehed ta' kejl u ta' fatturazzjoni koperti mill-punt uniku ta' konnessjoni għall-binjiet tagħhom, biex apparat differenti jkun jista' jitkejjel u jiġi fornut separatament. Il-punti ta' kejl jenhtieg li jkunu distinti b'mod ċar minn xulxin u jenhtieg li jikkonformaw mar-regoli tekniċi applikabbli. Jenhtieg li r-regoli għall-allokazzjoni tal-kostijiet assoċjati jiġu ddeterminati mill-Istati Membri. Ċerti sistemi ta' kejl intelligenti jistgħu jkopru direttament aktar minn punt wiehed ta' kejl u b'hekk jippermettu li l-klijenti jkollhom aktar minn kuntratt ta' provvista tal-elettriku jew ftehim dwar il-kondiviżjoni tal-enerġija wiehed fl-istess ħin. Jenhtieg li l-fornituri jkunu responsabbli mill-ibbilanċjar għall-punti ta' kejl u ta' fatturazzjoni li jforu biss. Barra minn hekk, jekk ikun possibbli li jintużaw soluzzjonijiet ta' kejl iddedikati, li jkunu mqabbla ma' apparat jew li jkunu inkorporati fih b'taġġbiji flessibbli u kontrollabbli, il-klijenti finali jkunu jistgħu jipparteċipaw fi skemi oħra ta' rispons tad-domanda bbażati fuq l-inċentivi li jipprovdu servizzi ta' flessibilità fis-suq tal-elettriku u lill-operaturi ta' sistema ta' trażmissjoni u ta' distribuzzjoni. Kumplessivament, dawn l-arrangamenti jenhtieg li jkunu kompatibbli mal-kondiviżjoni tal-enerġija u jenhtieg li jikkontribwixxu għall-adozzjoni akbar tar-rispons tad-domanda u għall-ghoti tas-setgħa lill-konsumaturi, b'hekk jippermettu lill-klijenti jkollhom aktar kontroll fuq l-użu tal-enerġija u l-kontijiet tagħhom, filwaqt li jipprovdu lis-sistema tal-elettriku bi flessibilità addizzjonali sabiex ilaħhqu mal-varjazzjonijiet fil-provvista u d-domanda.

- (20) Minhabba l-kumplessità dejjem akbar tal-offerti tal-enerġija u l-prattiki ta' kummerċjalizzazzjoni differenti, il-konsumaturi spiss isibuha diffiċli biex jifhmu għalkollox l-implikazzjonijiet tal-offerti tal-fornituri jew tal-kuntratt li jiffirmaw. B'mod partikolari, spiss ikun hemm nuqqas ta' ċarezza dwar kif jiġi stabbilit il-prezz, il-kundizzjonijiet għat-tiġdid ta' kuntratt, il-konsegwenzi tat-terminazzjoni ta' kuntratt jew ir-raġunijiet għat-tibdil fit-termini u l-kundizzjonijiet mill-fornitur. Għalhekk, jenħtieġ li l-fornituri jew il-partekipanti fis-suq involuti fl-aggregazzjoni jagħtu l-informazzjoni ewlenija dwar l-offerti tal-enerġija lill-konsumaturi b'mod konċiż u li jinftiehem faċilment qabel ma jiġi konkluż jew estiż kuntratt.
- (21) Biex tiġi żgurata l-kontinwità tal-provvista għall-konsumaturi, b'mod partikolari f'kazijiet ta' falliment tal-fornitur, jenħtieġ li l-Istati Membri jkollhom fis-seħh sistema ta' fornitur tal-aħħar istanza. Jenħtieġ li jkun possibbli li l-fornitur tal-aħħar istanza jinħatar jew qabel jew fil-mument ta' falliment tal-fornitur. Dan il-fornitur tal-aħħar istanza jista' jiġi ttrattat bħala fornitur ta' servizz universali. Fornitur tal-aħħar istanza jista' jkun id-diviżjoni tal-bejgħ ta' intrapriża integrata vertikalment li twettaq ukoll funzjonijiet ta' distribuzzjoni, dment li jissodisfa r-rekwiżiti ta' separazzjoni tad-Direttiva (UE) 2019/944. Madankollu, dan ma jimplikax li l-Istati Membri jkollhom l-obbligu li jipprovdu għal ċertu prezz minimu fiss. Meta Stat Membru jobbliga lil fornitur tal-aħħar istanza jforni l-elettriku lil klijent li ma jirċevix offerti bbażati fuq is-suq, japplikaw il-kundizzjonijiet stabbiliti fl-Artikolu 5 tad-Direttiva (UE) 2019/944 u l-obbligu jista' jinvolvi prezz irregolat biss sa fejn il-klijent ikun intitolat jibbenefika minn prezzijiet irregolati. Meta jivvalutaw jekk l-offerti riċevuti minn klijenti mhux domestiċi jkunux ibbażati fuq is-suq, l-Istati Membri jenħtieġ li jqisu ċ-ċirkostanzi kummerċjali u tekniċi individwali. Meta, qabel ... [id-data tad-dhul fis-seħh ta' din id-Direttiva], Stat Membru jkun diġà ħatar fornitur tal-aħħar istanza permezz ta' proċedura ġusta, trasparenti u mhux diskriminatorja, ma jkunx hemm bżonn li titnieda proċedura ġdida biex jinħatar il-fornitur tal-aħħar istanza.

- (22) Il-kondiviżjoni tal-enerġija tista' tohloq reżiljenza għall-effetti ta' prezzijiet għoljin u volatili tas-suq bl-ingrossa fuq il-kontijiet tal-enerġija tal-konsumaturi, tagħti s-setgħa lil grupp usa' ta' konsumaturi li ma jkollhomx l-għażla li jsiru klijent attiv minhabba restrizzjonijiet finanzjarji jew spazjali, bħal klijenti vulnerabbli u klijenti affettwati mill-faqar enerġetiku, u twassal għal żieda fl-użu tal-enerġija rinnovabbli billi timmobilizza investiment kapitali privat addizzjonali u tiddiversifika l-perkorsi ta' remunerazzjoni. Bl-integrazzjoni ta' sinjali tal-prezzijiet u faċilitajiet ta' ħżin xierqa, il-kondiviżjoni tal-elettriku tista' tikkontribwixxi biex titwitta t-triq għall-isfruttament tal-potenzjal ta' flessibbiltà ta' konsumaturi iżgħar. Id-dispożizzjonijiet dwar il-kondiviżjoni tal-enerġija stabbiliti f'din id-Direttiva jikkomplementaw id-dispożizzjonijiet dwar l-awtokonsum stabbiliti fl-Artikolu 21 tad-Direttiva (UE) 2018/2001 u fl-Artikolu 15 tad-Direttiva (UE) 2019/944, b'mod partikolari fir-rigward tal-awtokonsum kollettiv.

- (23) Il-klijenti attivi li huma sidien jew li jikru faċilità ta' hżin jew ta' generazzjoni jenhtieg li jkollhom id-dritt li jaqsmu l-produzzjoni żejda bi hlas jew mingħajr hlas u li jagħtu s-setgħa lil konsumaturi oħra biex isiru klijenti attivi, jew biex jaqsmu l-enerġija rinnovabbli ġġenerata jew maħżuna minn faċilitajiet li b'mod kongunt ikunu mikrija jew ikunu proprjetà tagħhom, sa kapaċità ta' 6 MW, direttament jew permezz ta' organizzatur ta' parti terza. Fil-każ ta' klijenti li jipparteċipaw fi skemi ta' kondivizjoni tal-enerġija li jkunu akbar minn intrapriżi żgħar u ta' daqs medju, id-daqs tal-kapaċità installata tal-faċilità ta' generazzjoni assoċjata mal-iskema ta' kondivizjoni tal-enerġija jenhtieg li jkun ta' massimu ta' 6 MW u l-kondivizjoni tal-enerġija jenhtieg li sseħħ f'żona ġeografika lokali jew limitata, kif iddefinit mill-Istati Membri. Kwalunkwe pagament għall-kondivizjoni ta' produzzjoni żejda bi hlas jista' jew jiġi saldat direttament bejn il-klijenti attivi jew inkella jkun awtomatizzat permezz ta' pjattaforma ta' negozjar bejn il-pari. L-arrangamenti għall-kondivizjoni tal-enerġija jew ikunu bbażati fuq ftehim kuntrattwali privat bejn il-klijenti attivi jew inkella jiġu organizzati permezz ta' entità ġuridika. Entità ġuridika li tinkorpora l-kriterji ta' komunità tal-enerġija rinnovabbli kif definit fl-Artikolu 2, il-punt (16), tad-Direttiva (UE) 2018/2001 jew komunità tal-enerġija taċ-ċittadini kif definit fl-Artikolu 2, il-punt (11), tad-Direttiva (UE) 2019/944 tista' tikkondividi mal-membri tagħhom l-elettriku ġġenerat minn faċilitajiet li jkollhom sjieda shiħa tagħhom. Il-qafas ta' protezzjoni u ta' għoti tas-setgħa għall-kondivizjoni tal-enerġija jenhtieg li jagħti attenzjoni partikolari lill-klijenti vulnerabbli u lill-klijenti affettwati mill-faqar enerġetiku.

- (24) Il-kondiviżjoni tal-enerġija toperazzjonalizza l-konsum kollettiv tal-elettriku awtoġenerat jew mahzun injettat fil-grilja pubblika minn aktar minn klijent attiv wiehed li jaġixxi b'mod kongunt. L-Istati Membri jenhtieg li jistabbilixxu l-infrastruttura tal-IT xierqa biex jippermettu t-tqabbil amministrattiv f'ċertu perjodu ta' zmien tal-konsum imkejjel totali tal-klijent mal-enerġija rinnovabbli awtoġenerata jew mahzuna li jitnaqqas mill-konsum totali biex jiġi kkalkulat il-komponent tal-enerġija tal-kont tal-enerġija mahruġ mill-fornitur u b'hekk jorhos il-kont tal-klijent. L-output ta' daww il-faċilitajiet jenhtieg li jitqassam fost il-profilu tat-tagħbija tal-konsumatur aggregati abbażi ta' metodi ta' kalkolu statiči, varjabbli jew dinamici li jistghu jiġu ddefiniti minn qabel jew miftiehma mill-klijenti attivi. Il-klijenti attivi involuti fil-kondiviżjoni tal-enerġija huma finanzjarjament responsabbli għall-iżbilanči li jikkawżaw, mingħajr preġudizzju għall-possibbiltà li l-klijenti attivi jiddelegaw ir-responsabbiltajiet ta' bilančjar tagħhom lil parteċipanti oħra fis-suq. Id-drittijiet u l-obbligi kollha tal-konsumatur stabbiliti fid-Direttiva (UE) 2019/944 japplikaw għall-klijenti finali involuti fi skemi ta' kondiviżjoni tal-enerġija. Madankollu, jenhtieg li l-unitajiet domestiči b'kapacià installata sa 10,8 kW għal unitajiet domestiči individwali u sa 50 kW għal blokko b'aktar minn appartament wiehed ma jkunux mehtieġa jikkonformaw mal-obbligi tal-fornituri. Jenhtieg li l-Istati Membri jkunu jistghu jaġġustaw daww il-limiti biex jirriflettu ċ-ċirkostanzi nazzjonali, sa 30 kW għal klijenti domestiči individwali u sa bejn 40 kW u 100 kW għal blokko b'aktar minn appartament wiehed.

- (25) Sistemi plug-in solari żgħar, flimkien ma' sistemi u teknoloġiji oħra, jistgħu jikkontribwixxu għaż-żieda fl-użu tal-enerġija rinnovabbli u fl-involvement taċ-ċittadini fit-tranzizzjoni tal-enerġija. L-Istati Membri jenhtieg li jkunu jistgħu jippromwovu l-introduzzjoni ta' daww is-sistemi li jnaqqsu l-piż amministrattiv u tekniku. L-awtoritajiet regolatorji jenhtieg li jkunu jistgħu jistabbilixxu t-tariffi tan-network għall-injezzjoni tal-elettriku li jkun għej minn sistemi plug-in solari żgħar jew li jistabbilixxu l-metodoloġija biex jiġu kkalkulati daww it-tariffi. Skont is-sitwazzjoni fi Stat Membru, ikun possibbli li t-tariffi jkunu baxxi hafna jew saħansitra zero, filwaqt li jkunu jirriflettu l-kost, ikunu trasparenti u mhux diskriminatorji.
- (26) Il-klijenti vulnerabbli u l-klijenti affettwati mill-faqar enerġetiku jenhtieg li jkunu protetti b'mod adegwat minn skonnessioni tal-elettriku u jenhtieg ukoll li ma jitqieghdux f'pozzjoni li tisfurzom jiskonnnettjaw. Għalhekk, jenhtieg li l-Istati Membri jiżguraw li l-klijenti vulnerabbli u l-klijenti affettwati mill-faqar enerġetiku jkunu protetti għalkollox mill-iskonnessioni tal-elettriku, billi jieħdu l-miżuri xierqa, inkluż il-projbizzjoni ta' skonnessioni jew azzjonijiet ekwivalenti oħra. Hemm diversi għodod u prattiki tajbin disponibbli għall-Istati Membri li jinkludu, iżda mhumiex limitati għal, projbizzjonijiet ta' skonnessioni matul is-sena kollha jew stagjonali, il-prevenzjoni tad-dejn u soluzzjonijiet sostenibbli biex il-klijenti f'diffikultà jingħataw appoġġ biex iħallu l-kontijiet tal-enerġija tagħhom. Ir-rwol tal-fornituri u tal-awtoritajiet nazzjonali rilevanti kollha li jidentifikaw miżuri xierqa, kemm għal żmien qasir kif ukoll għal żmien twil, li jenhtieg li jkunu disponibbli għall-klijenti vulnerabbli u l-klijenti affettwati mill-faqar enerġetiku biex jimmaniġġaw l-użu u l-ispejjeż tal-enerġija tagħhom, jibqa' essenzjali, u jenhtieg li l-fornituri u l-awtoritajiet nazzjonali rilevanti jikkooperaw mill-qrib mal-awtoritajiet tas-sigurtà soċjali.

- (27) Il-konsumaturi għandhom id-dritt li jużaw proċeduri ta' lment immanigġati mill-fornituri tagħhom kif ukoll proċeduri ta' soluzzjoni alternattiva għat-tilwim, sabiex jibbenefikaw mill-infurzar effettiv tad-drittijiet tagħhom u sabiex ma jkunux żvantagġati f'każ ta' nuqqas ta' qbil mal-fornituri, b'mod partikolari fir-rigward tal-kontijiet jew l-ammont dovut. Meta l-klijenti jużaw dawk il-proċeduri, jenħtieġ li l-fornituri ma jtemmex il-kuntratti abbażi tal-fatti li jkunu għadhom qed jiġu kkontestati. Il-fornituri u l-klijenti jenħtieġ li jkomplu jissodisfaw id-drittijiet u l-obbligi kuntrattwali tagħhom, b'mod partikolari biex ifornu l-elettriku u jhallsu għal dak l-elettriku, u jenħtieġ li l-proċeduri ta' lment ma jsirux raġuni għal abbużi li jippermettu lill-klijenti ma jonorawx l-obbligi kuntrattwali tagħhom, inkluż li jhallsu l-kontijiet tagħhom. Jenħtieġ li l-Istati Membri jkunu jistgħu jistabbilixxu miżuri xierqa biex jevitaw li dawk il-proċeduri ta' lment jew ta' soluzzjoni alternattiva għat-tilwim jintużaw b'mod distort.

- (28) L-interventi pubblici fl-iffissar tal-prezzijiet għall-provvista tal-elettriku jikkostitwixxu, fil-prinċipju, miżura li tohloq distorsjoni fis-suq. Għalhekk, jenhtieg li tali interventi jitwettqu biss meta jkun xieraq u bħala obbligi ta' servizz pubbliku u jenhtieg li jkunu soġġetti għal kundizzjonijiet speċifiċi. Skont din id-Direttiva, prezzijiet irregolati huma possibbli għal klijenti vulnerabbli u klijenti affettwati mill-faqar enerġetiku, inkluż taht il-kostijiet, u, bħala miżura ta' tranżizzjoni, għall-klijenti domestiċi u l-mikrointraprizi irrispettivament minn jekk ikunx hemm kriżi fil-prezzijiet tal-elettriku. Matul kriżi fil-prezzijiet tal-elettriku, meta l-prezzijiet tal-elettriku bl-ingrossa u bl-imnut jiżdiedu b'mod sinifikanti, jenhtieg li l-Istati Membri jithallew jestendu temporanjament l-applikazzjoni ta' prezzijiet irregolati għal intraprizi żgħar u ta' daqs medju. Fir rigward tal-klijenti domestiċi kif ukoll l-intraprizi żgħar u ta' daqs medju, jenhtieg li l-Istati Membri, b'mod eċċezzjonali u temporanju, jithallew jistabbilixxu prezzijiet irregolati taht il-kost matul kriżi fil-prezzijiet tal-elettriku dment li dan ma johloqx distorsjonijiet bejn il-fornituri, u li l-fornituri jigu kkompensati għall-kostijiet tal-forniment taht il-kost. Madankollu, huwa neċessarju li jiġi żgurat li din ir-regolamentazzjoni tal-prezzijiet tkun immirata u ma tohloqx incettivi biex jiżdied il-konsum. Għalhekk, jenhtieg li tali estensjoni eċċezzjonali u temporanja tar-regolamentazzjoni tal-prezzijiet tkun limitata għal 80 % tal-konsum medjan tal-unitajiet domestiċi għall-klijenti domestiċi u għal 70 % tal-konsum tas-sena preċedenti għall-intraprizi żgħar u ta' daqs medju. Jenhtieg li l-Kunsill ikun jista', billi jaġġixxi fuq proposta mill-Kummissjoni, permezz ta' deċiżjoni ta' implimentazzjoni, jiddikjara kriżi reġjonali jew fl-Unjoni kollha fil-prezzijiet tal-elettriku. Jenhtieg li l-valutazzjoni dwar jekk teżistix kriżi tal-prezzijiet tal-elettriku bħal din tkun ibbażata fuq tqabbil mal-prezzijiet fi żminijiet ta' funzjonament normali tas-suq u għalhekk jenhtieg li teskludi l-impatt ta' kriżijiet preċedenti tal-prezzijiet tal-elettriku ddikjarati skont din id-Direttiva.

Jenħtieg li tali deċiżjoni ta' implimentazzjoni tispeċifika wkoll il-perjodu ta' validità tad-dikjarazzjoni ta' krizi tal-prezzijiet tal-elettriku, li matulha tapplika l-estensjoni temporanja tal-prezzijiet irregolati. Jenħtieg li dak il-perjodu ma jkunx itwal minn sena. Meta jkomplu jiġu ssodisfati l-kundizzjonijiet ta' dik id-determinazzjoni ta' krizi tal-prezzijiet tal-elettriku, jenħtieg li jkun possibbli li l-Kunsill, li jaġixxi fuq proposta mill-Kummissjoni, jestendi l-perjodu ta' validità tad-deċiżjoni ta' implimentazzjoni. L-ġhoti ta' setgħat ta' implimentazzjoni lill-Kunsill huwa ġġustifikat minhabba l-implikazzjonijiet orizzontali sinifikanti għall-Istati Membri ta' deċiżjoni li tiddikjara krizi fil-prezzijiet tal-elettriku u għalhekk li jiġu attivati l-possibiltajiet estiżi għal interventi pubbliċi fl-iffissar tal-prezzijiet għall-provvista tal-elettriku. Implikazzjonijiet bħal dawn huma sinifikanti kemm f'termini tan-numru ta' klijenti kkonċernati kif ukoll tal-importanza tal-kategoriji ta' tali klijenti. L-ġhoti ta' setgħat ta' implimentazzjoni lill-Kunsill iqis ukoll b'mod adegwat in-natura politika ta' tali deċiżjoni li tiddikjara krizi fil-prezz tal-elettriku, li teħtieg ibbilanċjar delikat ta' kunsiderazzjonijiet ta' politika differenti ċentrali għad-deċiżjoni tal-Istati Membri li jimplimentaw l-iffissar tal-prezzijiet għall-enerġija. Fil-każ ta' klijenti vulnerabbli u klijenti affettwati mill-faqar enerġetiku, ir-regolamentazzjoni tal-prezzijiet applikata mill-Istati Membri tista' tkopri 100 % tal-prezz f'konformità mal-Artikolu 5 tad-Direttiva (UE) 2019/944. Fi kwalunkwe każ, id-dikjarazzjoni ta' krizi reġjonali jew madwar l-Unjoni kollha fil-prezzijiet tal-elettriku jenħtieg li tiżgura kundizzjonijiet ekwi fl-Istati Membri kollha affettwati mid-deċiżjoni, sabiex is-suq intern ma jiġix distort mingħajr ġustifikazzjoni.

- (29) Jenħtieg li l-Istati Membri jkunu jistgħu jipprovdu appoġġ, f'konformità mal-Artikoli 107 u 108 TFUE, għall-kostijiet addizzjonali tal-elettriku tal-klijenti industrijali fi zminijiet ta' krizi tal-elettriku u ta' zidiet eċċezzjonalment severi fil-prezzijiet.

- (30) Peress li l-Estonja, il-Latvja u l-Litwanja għadhom mhumie x sinkronizzati mas-sistema tal-elettriku tal-Unjoni, huma jiffaċċaw sfidi speċifiċi ħafna meta jorganizzaw swieq tal-ibbilanċjar u l-akkwist ta' servizzi anċillari bbażat fuq is-suq. Filwaqt li għaddej il-progress lejn is-sinkronizzazzjoni, wiehed mill-prerekwiżiti kritiċi għall-istabbiltà tat-tħaddim sinkroniku tas-sistema huwa d-disponibbiltà ta' riżervi suffiċjenti tal-kapaċità tal-ibbilanċjar għar-regolamentazzjoni tal-frekwenza. Madankollu, peress li jiddependu miż-zona sinkronika Russa għall-ġestjoni tal-frekwenza, l-Istati Baltiċi kienu għadhom mhumie x f'pożizzjoni li jiżviluppaw suq tal-ibbilanċjar tagħhom stess li jiffunzjona. Il-gwerra ta' aggressjoni tar-Russja kontra l-Ukrajna żiedet b'mod sostanzjali r-riskju għas-sigurtà tal-provvista li jirriżulta min-nuqqas ta' swieq tal-ibbilanċjar proprji. Għalhekk, jenħtieġ li l-Estonja, il-Latvja u l-Litwanja jkunu eżentati mir-rekwiżiti ta' ċerti dispożizzjonijiet tal-Artikolu 40(4) u l-Artikolu 54(2) tad-Direttiva (UE) 2019/944 sa fejn dak ikun meħtieġ biex tiġi żgurata s-sigurtà tas-sistema għal perjodu tranżitorju. Jenħtieġ li l-perjodi tranżitorji għall-Estonja, il-Latvja u l-Litwanja jitneħħew gradwalment mill-aktar fis wara s-sinkronizzazzjoni, u jenħtieġ li jintużaw biex jiġu żviluppati l-istrumenti xierqa tas-suq li joffru riżervi tal-ibbilanċjar għal żmien qasir u servizzi anċillari indispensabbli oħra, u jenħtieġ li jkunu limitati għaž-żmien meħtieġ għal dak il-proċess.
- (31) Meta wiehed iqis li s-sistema ta' trażmissjoni Ċiprijotta mhi konnessa ma' dik ta' ebda Stat Membru ieħor, Ċipru qed jiffaċċa sfidi speċifiċi ħafna meta jorganizza swieq tal-ibbilanċjar u l-akkwist ta' servizzi anċillari bbażat fuq is-suq. Għalhekk, jenħtieġ li Ċipru jkun eżentat mir-rekwiżiti tal-Artikolu 40(4) u l-Artikolu 54(2) tad-Direttiva (UE) 2019/944 sa fejn dak ikun meħtieġ biex tiġi żgurata s-sigurtà tas-sistema għal perjodu tranżitorju, jiġifieri sakemm is-sistema ta' trażmissjoni Ċiprijotta tkun konnessa ma' dik ta' Stati Membri oħra permezz ta' interkonnetturi.

- (32) Din id-Direttiva tistabbilixxi bażi legali għall-ipproċessar tad-*data* personali f'konformità mar-Regolament (UE) 2016/679 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill¹⁶. Jenhtieg li l-Istati Membri jiżguraw li jiġu ssodisfati l-prinċipji u l-obbligi kollha relatati mal-ipproċessar tad-*data* personali stabbiliti fir-Regolament (UE) 2016/679, inkluż dwar il-minimizzazzjoni tad-*data*. Meta l-oġġettiv ta' din id-Direttiva jista' jintlaħaq mingħajr l-ipproċessar tad-*data* personali, jenhtieg li l-kontrolluri tad-*data* joqgħodu fuq *data* anonimizzata u aggregata.
- (33) Sa fejn kwalunkwe waħda mill-miżuri previsti f'din id-Direttiva tikkostitwixxi għajjnuna mill-Istat, id-dispożizzjonijiet dwar dawn il-miżuri huma mingħajr preġudizzju għall-applikazzjoni tal-Artikoli 107 u 108 TFUE. Il-Kummissjoni hija kompetenti biex tivvaluta l-kompatibbiltà tal-għajjnuna mill-Istat mas-suq intern.
- (34) Għalhekk, id-Direttivi (UE) 2018/2001 u (UE) 2019/944 jenhtieg li jiġu emendati skont dan.
- (35) Minhabba li l-oġġettiv ta' din id-Direttiva, jiġifieri li ttejjeb it-tfassil tas-suq integrat tal-elettriku, b'mod partikolari biex jiġu evitati prezzijiet għoljin mhux ġustifikati tal-elettriku, ma jistax jinkiseb b'mod suffiċjenti mill-Istati Membri, iżda jista' pjuttost jinkiseb ahjar fil-livell tal-Unjoni, l-Unjoni tista' tadotta miżuri, f'konformità mal-prinċipju ta' sussidjarjetà kif stabbilit fl-Artikolu 5 tat-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea. F'konformità mal-prinċipju ta' proporzjonalità, kif stabbilit f'dak l-Artikolu, din id-Direttiva ma tmurx lil hinn minn dak li huwa meħtieġ sabiex jinkiseb dak l-oġġettiv,

ADOTTAW DIN ID-DIRETTIVA:

¹⁶ Ir-Regolament (UE) 2016/679 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-27 ta' April 2016 dwar il-protezzjoni tal-persuni fiżiċi fir-rigward tal-ipproċessar ta' *data* personali u dwar il-moviment liberu ta' tali *data*, u li jħassar id-Direttiva 95/46/KE (Regolament Ġenerali dwar il-Protezzjoni tad-*Data*) (ĠU L 119, 4.5.2016, p. 1).

Artikolu 1
Emenda għad-Direttiva (UE) 2018/2001

Fid-Direttiva (UE) 2018/2001, l-Artikolu 4(3), it-tieni subparagrafu huwa sostitwit b'dan li ġej:

"Għal dak il-għan, fir-rigward ta' skemi diretti ta' appoġġ għall-prezzijiet, l-appoġġ għandu jingħata fil-forma ta' primjum tas-suq, li jista' jkun, *inter alia*, varjabbli jew fiss.

It-tieni subparagrafu ta' dan il-paragrafu ma għandux japplika għall-appoġġ għall-elettriku mis-sorsi elenkati fl-Artikolu 19d(4) tar-Regolament (UE) 2019/943, li għalih japplika l-Artikolu 19d(1) ta' dak ir-Regolament.”;

Artikolu 2
Emendi għad-Direttiva (UE) 2019/944

Id-Direttiva (UE) 2019/944 hija emendata kif ġej:

(1) L-Artikolu 2 huwa emendat kif ġej:

(a) il-punt (8) huwa sostitwit b'dan li ġej:

"(8) "klijent attiv" tfisser klijent finali, jew grupp ta' klijenti finali li jaġixxu konguntement, li jikkunsmaw jew li jaħżnu l-elettriku ġġenerat fil-binjiet tagħhom li jinsab f'konfini limitati jew elettriku awtoġġenerat jew kondiviz fi hdan bini ieħor, jew li jbigħu elettriku awtoġġenerat jew li jipparteċipaw fi skemi ta' flessibbiltà jew ta' effiċjenza fl-enerġija, dment li daww l-attivitajiet ma jikkostitwux l-attività kummerċjali jew professjonali primarja tagħhom;"

(b) jiddaħħal il-punt li ġej:

"(10a) "kondivizzjoni tal-enerġija" tfisser l-awtokonsum minn klijenti attivi tal-enerġija rinnovabbli jew:

- (a) iġġenerata jew maħżuna mhux fuq is-sit jew fuq siti bejniethom minn faċilità li huma s-sidien tagħha, li għandhom ftehim ta' lokazzjoni fuqha jew li jikru kompletament jew parzjalment; jew
- (b) li d-dritt għaliha gie ttrasferit lilhom minn klijent attiv ieħor bi hlas jew mingħajr hlas;"

(c) jiddaħħal il-punt li ġej:

"(15a) "kuntratt għall-provvista tal-elettriku għal terminu fiss bi prezz fiss" tfisser kuntratt għall-provvista tal-elettriku bejn fornitur u klijent finali li jiggarantixxi li t-termini u il-kundizzjonijiet kuntrattwali, inkluż il-prezz, jibqgħu l-istess għad-durata tal-kuntratt, filwaqt li jista', fi prezz fiss, jinkludi element flessibbli, pereżempju, varjazzjonijiet fil-prezz fis-sigħat ta' quċċata u barra s-sigħat ta' quċċata, u fejn bidliet fil-kont li jirriżulta jistgħu jirriżultaw biss minn elementi li ma jkunux iddeterminati mill-fornituri, bħal taxxi u imposti;"

(d) jiddaħħlu l-punti li ġejjin:

"(24a) "fornitur tal-aħħar istanza" tfisser fornitur li huwa deżinjat biex jieħu fidejħ il-provvista tal-elettriku lil klijenti ta' fornitur li ma għadux jopera;

(24b) "faqar enerġetiku" tfisser faqar enerġetiku kif definit fl-Artikolu 2, punt (52), tad-Direttiva (UE) 2023/1791 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill*;

(24c) "ftehim ta' konnessjoni flessibbli" tfisser sett ta' kundizzjonijiet miftiehma għall-konnessjoni tal-kapaċità elettrika mal-grilja li jinkludi kundizzjonijiet biex tiġi limitata u kkontrollata l-injezzjoni tal-elettriku fin-network ta' trażmissjoni jew fin-network ta' distribuzzjoni u l-irtirar tal-elettriku minnhom;

* Id-Direttiva (UE) 2023/1791 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-13 ta' Settembru 2023 dwar l-effiċjenza enerġetika u li temenda r-Regolament (UE) 2023/955 (ĠU L 231, 20.9.2023, p. 1).";

(e) il-punt (31) huwa sostitwit b'dan li ġej:

"(31) "enerġija minn sorsi rinnovabbli" jew "enerġija rinnovabbli" tfisser enerġija minn sorsi rinnovabbli jew enerġija rinnovabbli kif definit fl-Artikolu 2, il-punt (1), tad-Direttiva (UE) 2018/2001";

- (2) L-Artikolu 4 huwa sostitwit b'dan li ġej:

"Artikolu 4

Għażla libera tal-fornitur

L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-klijenti kollha jkunu liberi li jixtru l-elettriku minn fornituri tal-għażla tagħhom. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-klijenti kollha jkunu liberi li jkollhom aktar minn kuntratt għall-provvista tal-elettriku jew ftehim dwar il-kondiviżjoni tal-enerġija wiehed fl-istess waqt, u li, għal dak l-għan, il-klijenti jkunu intitolati li jkollhom aktar minn punt wiehed ta' kejl u ta' fatturazzjoni koperti mill-punt uniku ta' konnessjoni għall-binjiet tagħhom. Fejn ikun teknikament fattibbli, is-sistemi ta' kejl intelligenti introdotti f'konformità mal-Artikolu 19 jistgħu jintużaw biex jippermettu lill-klijenti jkollhom aktar minn kuntratt għall-provvista tal-elettriku wiehed jew aktar minn ftehim dwar il-kondiviżjoni tal-enerġija wiehed fl-istess waqt.";

- (3) jiddaħħal l-artikolu li ġej:

“Artikolu 6a

Ftehimiet ta' konnessjoni flessibbli

1. L-awtorità regolatorja jew awtorità kompetenti ohra meta Stat Membru jkun ippreveda dan għandha tiżviluppa qafas għall-operaturi ta' sistema ta' trażmissjoni u għall-operaturi ta' sistema ta' distribuzzjoni biex toffri l-possibbiltà li jiġu stabbiliti ftehimiet ta' konnessjoni flessibbli f'żoni fejn il-kapaċità tan-network disponibbli għal konnessjonijiet godda tkun limitata jew ma teżistix kif ippubblikat f'konformità mal-Artikolu 31(3) u l-Artikolu 50(4a), l-ewwel subparagrafu, tar-Regolament (UE) 2019/943. Dak il-qafas għandu jiżgura li:

- (a) bħala regola ġenerali, il-konnessjonijiet flessibbli ma jdewmux it-tishi tan-network fiż-żoni identifikati;

- (b) tiġi żgurata konverżjoni minn ftehimiet ta' konnessjoni flessibbli għal ftehimiet ta' konnessjoni rigorużi ladarba n-network jiġi żviluppat abbażi ta' kriterji stabbiliti; u
 - (c) għal żoni fejn l-awtorità regolatorja jew awtorità kompetenti oħra fejn Stat Membru jkun ippreveda dan, tqis li l-iżvilupp tan-network ma jkunx l-aktar soluzzjoni effiċjenti, tippermetti, fejn rilevanti, ftehimiet ta' konnessjoni flessibbli bħala soluzzjoni permanenti, inkluż għall-ħżin tal-enerġija.
2. Il-qafas imsemmi fil-paragrafu 1 jista' jiżgura li l-ftehimiet ta' konnessjoni flessibbli jispeċifikaw mill-inqas dan li ġej:
- (a) l-injezzjoni u l-irtirar rigorużi massimi tal-elettriku minn u lejn il-grilja, kif ukoll il-kapaċità addizzjonali ta' injezzjoni u rtirar flessibbli li tista' tiġi konnessa u differenzjata skont il-blokok ta' żmien matul is-sena;
 - (b) it-tariffi tan-network applikabbli kemm għall-kapaċitajiet ta' injezzjoni u rtirar rigorużi kif ukoll għal dawk flessibbli;
 - (c) it-tul ta' żmien maqbul tal-ftehim ta' konnessjoni flessibbli u d-data mistennija biex tingħata l-konnessjoni mal-kapaċità rigoruża kollha mitluba.

L-utent tas-sistema li jaqbad permezz ta' konnessjoni flessibbli tal-grilja għandu jinstalla sistema ta' kontroll tal-enerġija li tkun iċċertifikata minn ċertifikatur awtorizzat.";

(4) l-Artikolu 11 huwa emendat kif ġej:

(a) it-titolu huwa sostitwit b'dan li ġej:

"Intitolament għal kuntratt għall-provvista tal-elettriku għal terminu fiss bi prezz fiss u għal kuntratt tal-elettriku bi prezz dinamiku;"

(b) il-paragrafu 1 huwa sostitwit b'dan li ġej:

"1. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-qafas regolatorju nazzjonali jippermetti lill-fornituri joffru kuntratti għall-provvista tal-elettriku għal terminu fiss bi prezz fiss u kuntratti tal-elettriku bi prezz dinamiku. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-klijenti finali li jkollhom arloġġ intelligenti installat ikunu jistgħu jitolbu li jikkonkludu kuntratt tal-elettriku bi prezz dinamiku u li l-klijenti finali kollha jkunu jistgħu jitolbu li jikkonkludu kuntratt għall-provvista tal-elettriku għal terminu fiss bi prezz fiss b'tul ta' mill-inqas sena, ma' mill-inqas fornitur wieħed u ma' kull fornitur li jkollu aktar minn 200 000 klijent finali.

B'deroga mill-ewwel subparagrafu, l-Istati Membri jistgħu jeżentaw fornitur li jkollu aktar minn 200 000 klijent finali mill-obbligu li joffri kuntratti għall-provvista tal-elettriku għal terminu fiss bi prezz fiss, meta:

(a) il-fornitur joffri biss kuntratti bi prezz dinamiku;

- (b) l-eżenzjoni ma jkollhiex impatt negattiv fuq il-kompetizzjoni; u
- (c) jibqa' jkun hemm għażla suffiċjenti ta' kuntratti għall-provvista tal-elettriku għal terminu fiss bi prezz fiss għall-klijenti finali.

L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-fornituri ma jimmodifikawx unilateralmment it-termini u l-kundizzjonijiet tal-kuntratti għall-provvista tal-elettriku għal terminu fiss bi prezz fiss u ma jgħidhomx tali kuntratti qabel ma jilhqqu l-maturità tagħhom.";

- (c) jiddaħħlu l-paragrafi li ġejjin:

"1a. Qabel il-konklużjoni jew l-estensjoni ta' kwalunkwe kuntratt imsemmi fil-paragrafu 1 ta' dan l-Artikolu, il-klijenti finali għandhom jigu pprovduti b'sommarju tat-termini u l-kundizzjonijiet kuntrattwali ewlenin b'mod prominenti u b'lingwaġġ ċar u konċiż. Dak is-sommarju għandu jistabbilixxi d-drittijiet imsemmija fl-Artikolu 10(3) u (4) u għandu jinkludi mill-inqas dan li ġej:

- (a) il-prezz totali u d-diżaggregazzjoni tiegħu;
- (b) spjegazzjoni dwar jekk il-prezz huwiex fiss, varjabbli jew dinamiku;
- (c) l-indirizz elettroniku tal-fornitur u d-dettalji ta' hotline ta' appoġġ għall-konsumaturi; u
- (d) fejn rilevanti, informazzjoni dwar pagamenti ta' darba, promozzjonijiet, servizzi addizzjonali u skontijiet.

Il-Kummissjoni għandha tipprovdi gwida f'dak ir-rigward.

- 1b. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-klijenti finali b'kuntratti għall-provvista tal-elettriku għal terminu fiss bi prezz fiss ma jigux esklużi milli jipparteċipaw, meta jiddeċiedu li jagħmlu dan, fir-rispons tad-domanda u fil-kondiviżjoni tal-enerġija u milli jikkontribwixxu b'mod attiv għall-issodisfar tal-ħtiġijiet għall-flessibbiltà tas-sistema nazzjonali tal-elettriku.";

(d) il-paragrafu 2 huwa sostitwit b'dan li ġej:

"2. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-klijenti finali jkunu informati bis-sħiħ mill-fornituri dwar l-opportunitajiet, il-kostijiet u r-riskji tat- tipi ta' kuntratti rispettivi għall-provvista tal-elettriku, u li l-fornituri jkunu meħtieġa jipprovdu informazzjoni lill-klijenti finali kif xieraq, inkluż fir-rigward tal-ħtieġa li jkollhom arloġġ tal-elettriku adegwat installat. L-awtoritajiet regolatorji għandhom:

- (a) jimmonitorjaw l-iżviluppi tas-suq u jivvalutaw ir-riskji li prodotti u servizzi godda jistgħu jinvolvu u jindirizzaw il-prattiki abbużivi;
- (b) jieħdu miżuri xierqa fejn jigu identifikati tariffi għat-terminazzjoni mhux permissibbli f'konformità mal-Artikolu 12(3).";

(5) jiddaħħal l-artikolu li ġej:

“Artikolu 15a

Id-dritt għall-kondiviżjoni tal-enerġija

1. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-unitajiet domestiċi kollha, l-intrapriżi żgħar u ta' daqs medju, il-korpi pubbliċi u, meta Stat Membru jkun iddeċieda hekk, kategoriji oħra ta' klijenti finali jkollhom id-dritt li jipparteċipaw fil-kondiviżjoni tal-enerġija bħala klijenti attivi b'mod mhux diskriminatorju, fl-istess zona tal-offerti jew zona ġeografika aktar limitata, kif iddeterminat minn dak l-Istat Membru.
2. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-klijenti attivi jkunu intitolati li jikkondividu l-enerġija rinnovabbli bejniethom abbażi ta' ftehimiet privati jew permezz ta' entità ġuridika. Il-parteċipazzjoni fil-kondiviżjoni tal-enerġija ma għandhiex tikkostitwixxi l-attività kummerċjali jew professjonali primarja tal-klijenti attivi.
3. Il-klijenti attivi jistgħu jaħtru parti terza bħala organizzatur tal-kondiviżjoni tal-enerġija għall-finijiet ta':
 - (a) il-komunikazzjoni dwar l-arrangamenti tal-kondiviżjoni tal-enerġija ma' entitajiet rilevanti oħra, bħal fornituri u operaturi tan-network, inkluż dwar l-aspetti relatati mat-tariffi, it-taxxi jew l-imposti applikabbli;
 - (b) l-ġhoti ta' appoġġ għall-ġestjoni u l-ibbilanċjar tat-tagħbijiet flessibbli ta' wara l-arloġġ, il-ġenerazzjoni tal-enerġija rinnovabbli distribwita u l-faċilitajiet tal-ħżin li jagħmlu parti mill-arrangament tal-kondiviżjoni tal-enerġija rilevanti;

- (c) l-ikkuntrattar u l-fatturazzjoni ta' klijenti attivi li jipparteċipaw fil-kondiviżjoni tal-enerġija;
- (d) l-installazzjoni u t-tħaddim, inkluż il-kejl u l-manutenzjoni, tal-faċilità ta' generazzjoni tal-enerġija rinnovabbli jew tal-faċilità tal-ħżin.

L-organizzatur tal-kondiviżjoni tal-enerġija jew parti terza oħra jistgħu jkunu s-sidien jew jimmaniġġaw faċilità ta' ħżin jew ta' generazzjoni tal-enerġija rinnovabbli sa massimu ta' 6 MW, mingħajr ma jitqiesu bħala klijenti attivi, ħlief meta jkun wiehed mill-klijenti attivi li jipparteċipa fil-proġett tal-kondiviżjoni tal-enerġija. L-organizzatur tal-kondiviżjoni tal-enerġija għandu jipprovdi servizzi mhux diskriminatorji u prezzijiet, tariffi u termini trasparenti tas-servizzi. Fir-rigward tal-ewwel subparagrafu, il-punt (c), ta' dan il-paragrafu, għandhom japplikaw l-Artikoli 10, 12 u 18. L-Istati Membri għandhom jistabbilixxu l-qafas regolatorju għall-applikazzjoni ta' dan il-paragrafu.

- 4. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-klijenti attivi li jipparteċipaw fil-kondiviżjoni tal-enerġija:
 - (a) ikunu intitolati li jkollhom l-elettriku kondiviż injettat fil-grilja mnaqqas mill-konsum totali mkejjeġ tagħhom f'intervall ta' żmien li ma jkunx itwal mill-perjodu ta' saldu tal-iżbilanċ u mingħajr preġudizzju għat-taxxi mhux diskriminatorji, l-imposti u t-tariffi tan-network li jirriflettu l-kostijiet applikabbli;
 - (b) jibbenefikaw mid-drittijiet u l-obbligi kollha tal-konsumatur bħala klijenti finali skont din id-Direttiva;

- (c) ma jkunux meħtieġa jikkonformaw mal-obbligi tal-fornitur s fejn l-enerġjarinnovabbli tiġi kondiviża bejn unitajiet domestiċi b'kapacità installata sa massimu ta' 10,8 kW għal unitajiet domestiċi individwali u sa massimu ta' 50 kW għal blokko b'aktar minn appartament wieħed;
- (d) ikollhom aċċess għal kuntratti mudell volontarji b'termini u kundizzjonijiet ġusti u trasparenti u ftehimiet dwar il-kondiviżjoni tal-enerġija;
- (e) f'każ ta' kunflitt li jirriżulta minn ftehim dwar il-kondiviżjoni tal-enerġija, ikollhom aċċess għal soluzzjoni alternattiva għat-tilwim ma' parteċipanti oħra fil-ftehim dwar il-kondiviżjoni tal-enerġija f'konformità mal-Artikolu 26;
- (f) ma jkunux soġġetti għal trattament ingust u diskriminatorju mill-partiċipanti fis-suq jew mill-partijiet responsabbli mill-ibbilanċjar tagħhom;
- (g) jiġu informati bil-possibbiltà ta' bidliet fiż-żoni tal-offerti f'konformità mal-Artikolu 14 tar-Regolament (UE) 2019/943 u bil-fatt li d-dritt għall-kondiviżjoni tal-enerġija jkun ristrett f'konformità mal-paragrafu 1 ta' dan l-Artikolu;
- (h) jinnotifikaw l-arranġamenti dwar il-kondiviżjoni tal-enerġija lill-operaturi tas-sistema u lill-partiċipanti fis-suq rilevanti, inkluż il-fornituri rilevanti direttament jew inkella permezz ta' organizzatur tal-kondiviżjoni tal-enerġija.

L-Istati Membri jistgħu jadattaw il-limiti msemmija fl-ewwel subparagrafu, il-punt (c), f'konformità ma' dan li ġej:

- (a) fil-każ ta' unitajiet domestiċi individwali, il-limitu jista' jizdied sa massimu ta' 30 kW;
 - (b) fil-każ ta' blokko b'aktar minn appartament wieħed, il-limitu jista' jizdied sa 100 kW jew, fil-każ ta' ċirkostanzi speċifiċi debitament ġustifikati minhabba daqs medju mnaqqas ta' blokko ta' appartamenti multipli, jitnaqqas sa minimu ta' 40 kW.
5. Meta kategoriji oħra ta' klijenti finali li jipparteċipaw fi skemi ta' kondivizzjoni tal-enerġija jkunu akbar minn intrapriżi żgħira u ta' daqs medju, għandhom japplikaw il-kundizzjonijiet addizzjonali li ġejjin:
- (a) id-daqs tal-kapaċità installata tal-faċilità ta' generazzjoni assoċjata mal-iskema ta' kondivizzjoni tal-enerġija għandu jkun massimu ta' 6 MW;
 - (b) il-kondivizzjoni tal-enerġija sseħħ f'żona ġeografika lokali jew limitata, kif definit mill-Istat Membru kkonċernat.
6. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-operaturi rilevanti ta' sistema ta' trażmissjoni jew l-operaturi rilevanti ta' sistema ta' distribuzzjoni jew korpi deżinjati oħrajn:
- (a) jimmonitorjaw, jiġbru, jivvalidaw u jikkomunikaw *data* dwar il-kejl relatata mal-elettriku kondiviz mal-klijenti finali u mal-partekipanti fis-suq rilevanti mill-inqas kull xahar, u f'konformità mal-Artikolu 23, u għal dak l-għan, jistabbilixxu sistemi tal-IT xierqa;

- (b) jipprovdu punt ta' kuntatt rilevanti biex:
- (i) jirreġistraw l-arrangamenti dwar il-kondiviżjoni tal-enerġija;
 - (ii) jagħmlu disponibbli informazzjoni Prattika għall-kondiviżjoni tal-enerġija;
 - (iii) jirċievu informazzjoni dwar il-punti ta' kejl rilevanti, bidliet fil-post u fil-partecipazzjoni; u
 - (iv) fejn applikabbli, jivvalidaw il-metodi ta' kalkolu b'mod ċar, trasparenti u f'waqtu.
7. L-Istati Membri għandhom jieħdu miżuri xierqa u mhux diskriminatorji biex jiżguraw li l-klijenti vulnerabbli u l-klijenti milqutin mill-faqar enerġetiku jkunu jistgħu jaċċessaw skemi ta' kondiviżjoni tal-enerġija. Dawk il-miżuri jistgħu jinkludu miżuri ta' appoġġ finanzjarju jew kwota ta' allokazżjoni tal-produzzjoni.
8. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-proġetti ta' kondiviżjoni tal-enerġija li jkunu proprjetà tal-awtoritajiet pubbliċi jagħmlu l-elettriku kondiviż aċċessibbli għall-klijenti jew ċittadini vulnerabbli jew milqutin mill-faqar enerġetiku. Meta jagħmlu dan, l-Istati Membri għandhom jagħmlu l-almu tagħhom sabiex l-ammont ta' dik l-enerġija aċċessibbli bhala medja jkun mill-inqas 10 % tal-enerġija kondiviża.
9. L-Istati Membri jistgħu jippromwovu l-introduzzjoni ta' sistemi plug-in solari zgħar b'kapacità massima sa 800 W fil-bini u fuqu.

10. Il-Kummissjoni għandha tipprovdi gwida lill-Istati Membri mingħajr ma żżid il-piż amministrattiv sabiex tiffaċilita l-istabbiliment ta' approċċ standardizzat fir-rigward tal-kondiviżjoni tal-enerġija u jiġi żgurati kundizzjonijiet ekwi għall-komunitajiet tal-enerġija rinnovabbli u l-komunitajiet tal-enerġija taċ-ċittadin.
11. Dan l-Artikolu għandu jkun mingħajr preġudizzju għad-dritt tal-klijenti li jagħzlu l-fornitur tagħhom f'konformità mal-Artikolu 4 u mar-regoli nazzjonali applikabbli dwar l-awtorizzazzjoni tal-fornituri.";

(6) jiddaħhal l-artikolu li ġej:

"Artikolu 18a

Ġestjoni tar-riskju mill-fornitur

1. L-awtoritajiet regolatorji jew, meta Stat Membru jkun iddeżinjat awtorità kompetenti indipendenti alternattiva għal dak l-għan, tali awtorità kompetenti ddeżinjata, filwaqt li tqis id-daqs tal-fornitur jew l-istruttura tas-suq u inkluż, jekk rilevanti, billi twettaq testijiet tal-istress għandha tiżgura li l-fornituri:
 - (a) ikollhom fis-seħh u jimplimentaw strateġiji ta' hhegġjar xierqa, biex jillimitaw ir-riskju ta' bidliet fil-provvista tal-elettriku bl-ingrossa għall-vijabbiltà ekonomika tal-kuntratti tagħhom mal-klijenti, filwaqt li jżommu l-likwidità fis-swieq għal terminu qasir u s-sinjali tal-prezzijiet minnhom;
 - (b) jieħdu l-passi ragonevoli kollha biex jillimitaw ir-riskju tagħhom ta' interruzzjoni fil-provvista.

2. L-istrategġiji ta' hheggjar tal-fornituri jistgħu jinkludu l-użu ta' ftehimiet dwar ix-xiri tal-enerġija kif definit fl-Artikolu 2, il-punt (77), tar-Regolament (UE) 2019/943 jew strumenti xierqa oħra, bħal kuntratti forward. Fejn jeżistu swieq żviluppati biżżejjed għall-ftehimiet dwar ix-xiri tal-enerġija li jippermettu kompetizzjoni effettiva, l-Istati Membri jistgħu jirrikjedu li sehem mill-esponiment għar-riskju tal-fornituri għall-bidliet fil-prezzijiet tal-elettriku bl-ingrossa jkun kopert bl-użu ta' ftehimiet dwar ix-xiri tal-enerġija għall-elettriku gġenerat minn sorsi tal-enerġija rinnovabbli li jaqblu mad-durata tal-iskopertura għar-riskju tagħhom min-naħa tal-konsumatur, soġġett għall-konformità mad-dritt tal-Unjoni dwar il-kompetizzjoni.
3. L-Istati Membri għandhom jagħmlu hilitom biex jiżguraw l-aċċessibbiltà tal-prodotti ta' hheggjar għall-komunitajiet tal-enerġija taċ-ċittadin u għall-komunitajiet tal-enerġija rinnovabbli u biex jistabbilixxu kundizzjonijiet abilitanti għal dak l-ghan.";

(7) fl-Artikolu 27, il-paragrafu 1 huwa sostitwit b'dan li ġej:

- "1. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-klijenti domestiċi kollha, u, fejn l-Istati Membri jqisu li jkun xieraq, l-intrapriżi żgħar, igawdu servizz universali, jiġifieri d-dritt li jiġu fornuti b'elettriku ta' kwalità speċifikata fit-territorju tagħhom bi prezzijiet kompetittivi, komparabbli faċilment u b'mod ċar, trasparenti u mhux diskriminatorji. Sabiex tiġi żgurata l-provvista ta' servizz universali, l-Istati Membri għandhom jimponu fuq l-operaturi tas-sistema ta' distribuzzjoni obbligu li jgħaqqdu l-klijenti man-network tagħhom taht termini, kundizzjonijiet u tariffi stabbiliti skont il-proċedura stipulata fl-Artikolu 59(7). Din id-Direttiva m'għandhiex twaqqaf lill-Istati Membri milli jsaħħu l-pożizzjoni fis-suq tal-klijenti domestiċi u tal-klijenti żgħar u ta' daqs medju mhux domestiċi billi jippromwovu l-possibbiltajiet għall-aggregazzjoni volontarja tar-rappreżentazzjoni għal dik il-klassi ta' klijenti.";

(8) jiddaħħal l-Artikolu li ġej:

"Artikolu 27a

Fornitur tal-aħħar istanza

1. Meta l-Istati Membri ma jkunux diġà dahhlu fis-seħh reġim fir-rigward tal-fornituri tal-aħħar istanza, huma għandhom jintroduċu tali reġim biex jiżguraw il-kontinwità tal-provvista tal-inqas għall-klijenti domestiċi. Il-fornituri tal-aħħar istanza għandhom jinhatru bi proċedura ġusta, trasparenti u mhux diskriminatorja.
2. Il-klijenti finali li jiġu ttrasferiti lill-fornituri tal-aħħar istanza għandhom ikomplu jibbenefikaw mid-drittijiet kollha tagħhom bħala klijenti, kif stabbilit f'din id-Direttiva.
3. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-fornituri tal-aħħar istanza jikkomunikaw it-termini u l-kundizzjonijiet tagħhom lill-klijenti ttrasferiti minghajr dewmien u jiżguraw kontinwità bla xkiel tas-servizz għal dawk il-klijenti għal perjodu li jkun meħtieġ biex isibu fornitur ġdid, u ta' mill-inqas sitt xhur.
4. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-klijenti finali jingħataw informazzjoni u inkoraġġiment biex jaqilbu għal offerta bbażata fuq is-suq.
5. L-Istati Membri jistgħu jirrikjedu li fornitur tal-aħħar istanza jipprovdi l-elettriku lil klijenti domestiċi u intrapriżi żgħar u ta' daqs medju li ma jirċevux offerti bbażati fuq is-suq. F'kazijiet bħal dawn, għandhom japplikaw il-kundizzjonijiet stipulati fl-Artikolu 5. ";

(9) jiddaħħal l-artikolu li ġej:

"Artikolu 28a

Protezzjoni mill-iskonnessjonijiet

1. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-klijenti vulnerabbli u l-klijenti affettwati mill-faqar enerġetiku jkunu protetti bis-sħiħ mill-iskonnessjonijiet tal-elettriku, billi jiehdu l-miżuri xierqa, inkluż il-projbizzjoni tal-iskonnessjonijiet jew azzjonijiet ekwivalenti oħra. L-Istati Membri għandhom jipprovdu tali protezzjoni bħala parti mill-politika tagħhom fir-rigward tal-klijenti vulnerabbli skont l-Artikolu 28(1) u mingħajr preġudizzju għall-miżuri stabbiliti fl-Artikolu 10(11).

Meta jinnotifikaw lill-Kummissjoni bil-miżuri tat-traspożizzjoni tagħhom ta' din id-Direttiva, l-Istati Membri għandhom jispjegaw ir-relazzjoni bejn l-ewwel subparagrafu u l-partijiet korrispondenti tal-istrumenti ta' traspożizzjoni nazzjonali.

2. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-fornituri ma jidterminawx il-kuntratti u ma jiskonnettjawx il-klijenti għar-raġunijiet li għalihom il-klijenti jkunu pprezentaw ilment f'konformità mal-Artikolu 10(9) jew li jkunu soġġetti għal mekkanizmu għal soluzzjoni alternattiva għat-tilwim f'konformità mal-Artikolu 26. Tali lment jew l-użu ta' tali mekkanizmu ma għandux jaffettwa d-drittijiet u l-obbligi kuntrattwali tal-partijiet. L-Istati Membri jistgħu jiehdu miżuri xierqa biex jevitaw abbuż ta' proċess.

3. L-Istati Membri għandhom jieħdu l-miżuri xierqa msemmija fil-paragrafu 1 biex jippermettu lill-klijenti jevitaw l-iskonnessjoni, li jistgħu jinkludu:
- (a) il-promozzjoni ta' kodiċijiet volontarji għall-fornituri u l-klijenti dwar il-prevenzjoni u l-ġestjoni ta' każijiet ta' klijenti b'arretrati; daww l-arranġamenti jistgħu jikkonċernaw l-appoġġ għall-klijenti fil-ġestjoni tal-użu u l-kostijiet tal-enerġija tagħhom, inkluż l-immarkar ta' zidiet qawwija tal-enerġija mhux tas-soltu jew l-użu fl-istaguni tax-xitwa u tas-sajf, l-offerta ta' pjanijiet ta' pagament flessibbli xierqa, miżuri ta' konsulenza dwar id-dejn, qari tal-awtokejl, u komunikazzjoni mtejba mal-klijenti u l-aġenziji ta' appoġġ;
 - (b) il-promozzjoni tal-edukazzjoni u s-sensibilizzazzjoni tal-klijenti dwar id-drittijiet tagħhom fir-rigward tal-ġestjoni tad-dejn;
 - (c) aċċess għal finanzjament, vawċers jew sussidji biex jappoġġaw il-ħlas ta' kontijiet;
 - (d) l-inkoraġġiment u l-iffaċilitar tal-komunikazzjoni tal-qari tal-arloġġ kull tliet xhur, jew fejn rilevanti għal perjodi iqsar ta' fatturazzjoni, fejn tkun giet implimentata sistema ta' awtoqari regolari mill-klijent finali biex jiġu ssodisfati l-obbligi tal-punti 2(a) u (b), tal-Anness I fir-rigward tal-frekwenza tal-fatturazzjoni u l-ġhoti ta' informazzjoni dwar il-fatturazzjoni.";

(10) fl-Artikolu 31, il-paragrafi 2 u 3 huwa sostitwit b'dan li ġej:

- "2. Fi kwalunkwe każ, l-operatur ta' sistema ta' distribuzzjoni ma għandux jiddiskrimina bejn utenti ta' sistema jew bejn klassijiet ta' utenti ta' sistema, inkluż il-komunitajiet tal-enerġija rinnovabbli u l-komunitajiet tal-enerġija taċ-ċittadin, b'mod partikolari favur l-impriżi relatati tiegħu.
3. L-operaturi ta' sistema ta' distribuzzjoni għandu jipprovdi lill-utenti ta' sistema bl-informazzjoni li jehtiegu għall-aċċess effiċjenti għas-sistema u l-użu tagħha. B'mod partikolari, l-operaturi ta' sistema ta' trażmissjoni għandhom jippubblikaw b'mod trasparenti informazzjoni ċara dwar il-kapaċità disponibbli għal konnessjonijiet godda fiż-żoni ta' tħaddim tagħhom bi granularità spazjali għolja, filwaqt li jirrispettaw is-sigurtà pubblika u l-kunfidenzjalità tad-*data*, inkluż il-kapaċità taht talba għal konnessjoni u l-possibbiltà ta' konnessjoni flessibbli f'żoni kongestjonati. Il-pubblikazzjoni għandha tinkludi informazzjoni dwar il-kriterji għall-kalkolu tal-kapaċità disponibbli għal konnessjonijiet godda. L-operaturi ta' sistema ta' distribuzzjoni għandhom jaġġornaw dik l-informazzjoni fuq bażi regolari, tal-inqas kull tliet xhur.

L-operaturi ta' sistema ta' distribuzzjoni għandhom jipprovdu b'mod trasparenti informazzjoni ċara lill-utenti tas-sistema dwar l-istatus u t-trattament tat-talbiet ta' konnessjoni tagħhom. Huma għandhom jipprovdu tali informazzjoni fi żmien tliet xhur mis-sottomissjoni tat-talba. Fejn il-konnessjoni mitluba la tiġi mogħtija u lanqas ma tkun rifjutata b'mod permanenti, l-operaturi ta' sistema ta' distribuzzjoni għandhom jaġġornaw dik l-informazzjoni fuq bażi regolari, tal-inqas kull tliet xhur.

- 3a. L-operaturi ta' sistema ta' distribuzzjoni għandhom jagħtu lill-utenti tas-sistema l-għażla li jitolbu konnessjoni mal-grilja u jipprezentaw id-dokumenti rilevanti esklużivament f'forma digitali.
- 3b. L-Istati Membri jistgħu jiddeċiedu li ma japplikawx il-paragrafu 3 għal imprizi tal-elettriku integrati li jkunu jservu anqas minn 100 000 klijent konness, jew li jkunu jservu sistemi iżolati żgħar. L-Istati Membri jistgħu japplikaw limitu aktar baxx minn dak ta' 100 000 klijent konness.

L-Istati Membri għandhom jinkoraġġixxu lill-imprizi integrati tal-elettriku li jservu inqas minn 100 000 klijent konness biex jipprovdu lill-utenti tas-sistema bl-informazzjoni msemmija fil-paragrafu 3 darba fis-sena u jippromwovu l-kooperazzjoni bejn l-operaturi ta' sistemi ta' distribuzzjoni għal dak l-għan.";

(11) fl-Artikolu 33, il-paragrafu 1 huwa sostitwit b'dan li ġej:

- "1. Mingħajr preġudizzju għad-Direttiva 2014/94/UE tal-Parlament Ewropew u l-Kunsill*, l-Istati Membri għandhom jipprovdu l-qafas regolatorju meħtieġ biex jiffacilitaw il-konnessjoni ta' punti ta' ċċarġjar pubblikament aċċessibbli u privati b'funzjonalitajiet tal-iċċarġjar intelligenti u funzjonalitajiet tal-iċċarġjar bidirezzjonali f'konformità mal-Artikolu 20a tad-Direttiva (UE) 2018/2001 man-networks ta' distribuzzjoni. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-operaturi tas-sistemi ta' distribuzzjoni jikkooperaw fuq bażi mhux diskriminatorja ma' kwalunkwe impriża li tkun is-sid ta', tiżviluppa, topera jew tamministra, punti tal-iċċarġjar għall-vetturi elettrici, inkluż fir-rigward ta' konnessjoni mal-grilja.

* Id-Direttiva 2014/94/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-22 ta' Ottubru 2014 dwar l-installazzjoni ta' infrastruttura tal-karburanti alternattivi (ĠU L 307, 28.10.2014, p. 1).";

(12) l-Artikolu 59 huwa emendat kif ġej:

(a) il-paragrafu 1 huwa emendat kif ġej:

(i) il-punt (c) huwa sostitwit b'dan li ġej:

"(c) f'koordinazzjoni mill-qrib mal-awtoritajiet regolatorji l-oħrajn, l-iżgurar tal-konformità tal-pjattaforma unika ta' allokazzzjoni stabbilita f'konformità mar-Regolament tal-Kummissjoni (UE) 2016/1719*, l-ENTSO tal-Elettriku u l-entità tad-DSO tal-UE mal-obbligi tagħhom skont din id-Direttiva, ir-Regolament (UE) 2019/943, il-kodiċijiet tan-network u l-linji gwida adottati skont l-Artikoli 59, 60 u 61 tar-Regolament (UE) 2019/943, u dritt tal-Unjoni rilevanti ieħor, inkluż fir-rigward ta' kwistjonijiet transfruntiera, kif ukoll bid-deċiżjonijiet tal-ACER, u l-identifikazzjoni kongunta tan-nuqqas ta' konformità tal-pjattaforma unika ta' allokazzzjoni, l-ENTSO tal-Elettriku u tal-entità tad-DSO tal-UE mal-obbligi rispettivi tagħhom; meta l-awtoritajiet regolatorji ma jkunux setgħu jilhqu ftehim fi żmien erba' xhur wara l-bidu tal-konsultazzjonijiet bil-għan li jidentifikaw konguntemment innuqqas ta' konformità, il-kwistjoni għandha tigi rriferita lill-ACER għal deċiżjoni, skont l-Artikolu 6(10) tar-Regolament (UE) 2019/942;

* Ir-Regolament tal-Kummissjoni (UE) 2016/1719 tas-26 ta' Settembru 2016 li jstabbilixxi linja gwida dwar l-allokazzzjoni bil-quddiem tal-kapaċità (ĠU L 259, 27.9.2016, p. 42).";

(ii) il-punt (z) huwa sostitwit b'dan li ġej:

"(z) il-monitoraġġ tat-tneħħija ta' ostakli mhux ġustifikati għall-iżvilupp tal-konsum tal-komunitajiet tal-elettriku awtoġenerat, il-kondiviżjoni tal-enerġija, il-komunitajiet tal-enerġija rinnovabbli u l-komunitajiet tal-enerġija taċ-ċittadin, inkluż l-ostakli u r-restrizzjonijiet li jipprevjenu l-konnessjoni tal-ġenerazzjoni tal-enerġija distribwita flessibbli fi żmien raġonevoli skont l-Artikolu 58, il-punt (d).";

(b) il-paragrafu 4 huwa sostitwit b'dan li ġej:

"4. L-awtorità regolatorja, li tinsab fl-Istat Membru li fih il-pjattaforma unika ta' allokazżjoni, l-ENTSO għall-Elettriku jew l-entità DSO tal-UE jkollha s-sede tagħha, għandu jkollha l-awtorità li timponi penali effikaċi, proporzjonati u dissuażivi fuq dawk l-entitajiet li ma jikkonformawx mal-obbligi tagħhom fl-ambitu ta' din id-Direttiva, ir-Regolament (UE) 2019/943 jew kwalunkwe deċiżjoni rilevanti legalment obligatorja tal-awtoritajiet regolatorji jew tal-ACER, jew li jipproponu li qorti kompetenti timponi dawn il-penali.";

(13) fl-Artikolu 66, jiżdiedu l-paragrafi li ġejjin:

"6. B'deroga mill-Artikolu 40(4), l-operaturi ta' sistema ta' trażmissjoni fl-Estonja, fil-Latvja u fil-Litwanja għandhom ikunu jistgħu jiddependu fuq servizzi ta' bbilanċjar ipprovduti minn fornituri domestiċi tal-ħżin tal-elettriku, operaturi ta' sistemi ta' trażmissjoni relatati, u faċilitajiet oħra li jkunu proprjetà ta' operaturi ta' sistemi ta' trażmissjoni.

B'deroga mill-Artikolu 54(2), l-Estonja, il-Latvja u l-Litwanja jistgħu jippermettu lill-operaturi ta' sistema ta' trażmissjoni u lill-imprizi relatati ma' operaturi ta' sistema ta' trażmissjoni tagħhom jippossjedu, jiżviluppaw, jimmaniġġjaw u joperaw faċilitajiet tal-ħżin tal-enerġija mingħajr ma jsegwu proċedura ta' sejha għall-offerti miftuħa, trasparenti u mhux diskriminatorja u jistgħu jippermettu li tali faċilitajiet tal-ħżin tal-enerġija jixtru jew ibiġħu l-elettriku fis-swieq tal-ibbilanċjar.

Id-derogi msemmija fl-ewwel u t-tieni subparagrafi għandhom japplikaw sa tliet snin wara li l-Estonja, il-Latvja u l-Litwanja jkunu ssieħbu fiż-Żona Sinkronika Tal-Ewropa Kontinentali. Meta jkun meħtieġ biex tiġi ppreservata s-sigurtà tal-provvista, il-Kummissjoni tista' tagħti estensjoni tal-perjodu inizjali ta' tliet snin b'massimu ta' hames snin.

7. B'deroga mill-Artikolu 40(4) u l-Artikolu 54(2), Ċipru jista' jippermetti lill-operatur ta' sistema ta' trażmissjoni tiegħu jippossjedi, jiżviluppa, jimmaniġġja u jopera faċilitajiet tal-ħżin tal-enerġija mingħajr ma jsegwi proċedura ta' sejha għall-offerti miftuħa, trasparenti u mhux diskriminatorja.

Id-deroga msemmija fl-ewwel subparagrafu għandha tapplika sakemm is-sistema ta' trażmissjoni f'Ċipru tkun konnessa ma' sistemi ta' trażmissjoni ta' Stati Membri oħra permezz ta' interkonnessjoni.";

(14) jiddaħħal l-artikolu li ġej:

"Artikolu 66a

L-aċċess għal enerġija affordabbli matul kriżi fil-prezzijiet tal-elettriku

1. Il-Kunsill jista', li jaġixxi fuq proposta mill-Kummissjoni, permezz ta' deċiżjoni ta' implimentazzjoni, jiddikjara kriżi fil-prezzijiet tal-elettriku reġjonali jew madwar l-Unjoni kollha, jekk jiġu ssodisfati l-kundizzjonijiet li ġejjin:
 - (a) l-eżistenza ta' prezzijiet medji għoljin hafna fis-swieq tal-elettriku bl-ingrossa ta' mill-anqas darbtejn u nofs il-prezz medju matul il-ħames snin preċedenti, u tal-inqas 180 EUR/MWh li huma mistennija li jkomplu għal mill-anqas sitt xhur, il-kalkolu tal-prezz medju matul il-ħames snin preċedenti li ma jqisx dawk il-perjodi fejn tkun giet iddikjarata kriżi tal-prezzijiet tal-elettriku reġjonali jew tal-Unjoni kollha;
 - (b) isehħu żidiet qawwija fil-prezzijiet bl-imnut tal-elettriku fil-medda ta' 70 % li huma mistennija jkomplu għal mill-anqas tliet xhur.
2. Id-deċiżjoni ta' implimentazzjoni msemmija fil-paragrafu 1 għandha tispeċifika l-perjodu ta' validità tagħha li jista' jkun għal perjodu sa sena. Dak il-perjodu jista' jiġi estiż f'konformità mal-proċedura stabbilita fil-paragrafu 8 għal perjodi konsekuttivi ta' mhux aktar minn sena.

3. Id-dikjarazzjoni ta' kriżi fil-prezzijiet tal-elettriku reġjonali jew madwar l-Unjoni skont il-paragrafu 1 għandha tiżgura kompetizzjoni u kummerċ ġusti bejn l-Istati Membri kollha affettwati mid-deċizzjoni ta' implimentazzjoni sabiex is-suq intern ma jkunx distort bla bżonn.
4. Meta l-kundizzjonijiet stabbiliti fil-paragrafu 1 jiġu ssodisfati, il-Kummissjoni għandha tippreżenta proposta biex tiddikjara kriżi tal-prezzijiet tal-elettriku reġjonali jew fl-Unjoni kollha, li għandha tinkludi l-perjodu ta' validità propost tad-deċizzjoni ta' implimentazzjoni.
5. Il-Kunsill, li jaġixxi b'maġġoranza kwalifikata, jista' jemenda proposta tal-Kummissjoni ppreżentata skont il-paragrafu 4 jew 8.
6. Meta l-Kunsill ikun adotta deċizzjoni ta' implimentazzjoni skont il-paragrafu 1, l-Istati Membri jistgħu, għat-tul ta' żmien tal-validità ta' dik id-deċizzjoni, japplikaw interventi pubbliċi mmirati temporanjfl-iffissar tal-prezzijiet għall-provvista tal-elettriku lil intrapriżi żgħar u ta' daqs medju. Dawn l-interventi pubbliċi għandhom:
 - (a) ikunu limitati għal massimu ta' 70 % tal-konsum tal-benefiċjarju matul l-istess perjodu tas-sena preċedenti u jzommu inċentiv għat-tnaqqis fid-domanda;
 - (b) jikkonformaw mal-kundizzjonijiet stipulati fl-Artikolu 5(4) u (7);
 - (c) fejn rilevanti, jikkonformaw mal-kundizzjonijiet stipulati fil-paragrafu 7 ta' dan l-Artikolu;
 - (d) ikunu mfassla b'tali mod li jimminimizzaw kull frammentazzjoni negattiva tas-suq intern.

7. Meta l-Kunsill ikun adotta deċiżjoni ta' implimentazzjoni skont il-paragrafu 1 ta' dan l-Artikolu, l-Istati Membri jistgħu, għad-durata tal-validità ta' dik id-deċiżjoni, permezz ta' deroga mill-Artikolu 5(7), il-punt (c), meta jiġu applikati interventi pubbliċi mmirati fl-iffissar tal-prezzijiet għall-provvista tal-elettriku skont l-Artikolu 5(6) jew il-paragrafu 6 ta' dan l-Artikolu, eċċezzjonalment u temporanjament, jistabbilixxu prezz għall-provvista tal-elettriku li jkun taħt il-kost dment li jiġu ssodisfati l-kundizzjonijiet li ġejjin:
- (a) il-prezz stabbilit għall-klijenti domestiċi japplika biss, l-aktar, għal 80 % tal-konsum medjan tal-unitajiet domestiċi u jzomm inċentiv għat-tnaqqis fid-domanda;
 - (b) ma jkun hemm l-ebda diskriminazzjoni bejn il-fornituri;
 - (c) il-fornituri jiġu kkompensati għall-provvista ta' taħt il-kost b'mod trasparenti u mhux diskriminatorju;
 - (d) il-fornituri kollha huma eligibbli li jipprovdu offerti għall-prezz għall-provvista tal-elettriku li jkun taħt il-kost fuq l-istess bażi;
 - (e) il-miżuri proposti ma jfixklux is-suq intern tal-elettriku.
8. Fi żmien xieraq qabel l-iskadenza tal-perjodu ta' validità speċifikat skont il-paragrafu 2, il-Kummissjoni għandha tivvaluta jekk il-kundizzjonijiet stabbiliti fil-paragrafu 1 jibqgħux jiġu ssodisfati. Jekk il-Kummissjoni tqis li l-kundizzjonijiet stabbiliti fil-paragrafu 1 jibqgħu jiġu sodisfatti, hija għandha tissottometti lill-Kunsill proposta biex jiġi estiż il-perjodu ta' validità ta' deċiżjoni ta' implimentazzjoni adottata skont il-paragrafu 1. Fejn il-Kunsill jiddeċiedi li jestendi l-perjodu ta' validità, il-paragrafi 6 u 7 għandhom japplikaw matul tali perjodu estiż.

Il-Kummissjoni għandha tivvaluta u timmonitorja kontinwament l-impatt li jirriżulta minn kwalunkwe miżura adottata skont dan l-Artikolu u tippubblika fuq bażi regolari r-riżultati ta' tali valutazzjonijiet.";

(15) fl-Artikolu 69, il-paragrafu 2 huwa sostitwit b'dan li ġej:

"2. Sal-31 ta' Diċembru 2025, il-Kummissjoni għandha tirrieżamina l-implimentazzjoni ta' din id-Direttiva u għandha tippreżenta rapport lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill. Jekk xieraq, il-Kummissjoni għandha tippreżenta proposta legiżlattiva flimkien mar-rapport jew wara li tippreżenta r-rapport.

Ir-rieżami tal-Kummissjoni għandu, b'mod partikolari, jivvaluta l-kwalità tas-servizz offrut lill-klijenti finali u jekk il-klijenti, speċjalment il-klijenti vulnerabbli u l-klijenti affettwati mill-faqar enerġetiku, humiex protetti b'mod adegwat skont din id-Direttiva."

Artikolu 3

Traspożizzjoni

1. L-Istati Membri għandhom idahhlu fis-seħh il-ligijiet, ir-regolamenti u d-dispożizzjonijiet amministrattivi meħtieġa sabiex jikkonformaw ma' din id-Direttiva sa ... [sitt xhur mid-data tad-dhul fis-seħh ta' din id-Direttiva].

B'deroga mill-ewwel subparagrafu ta' dan il-paragrafu, l-Istati Membri għandhom idahhlu fis-seħh il-ligijiet, ir-regolamenti u d-dispożizzjonijiet amministrattivi meħtieġa għall-konformità mal-Artikolu 2, il-punti (2) u (5), sa ... [24 xahar mid-data tad-dhul fis-seħh ta' din id-Direttiva].

Huma għandhom minnufih jinfurmaw lill-Kummissjoni b'dan.

Meta l-Istati Membri jadottaw dawk il-miżuri, huma għandhom jirreferu għal din id-Direttiva jew għandhom jinkludu referenza għaliha meta jiġu ppubblikati uffiċjalment. Il-metodi kif issir dik ir-referenza għandhom jiġu stabbiliti mill-Istati Membri.

2. L-Istati Membri għandhom jikkomunikaw lill-Kummissjoni t-test tal-miżuri tal-ligi nazzjonali li huma jadottaw fil-qasam kopert minn din id-Direttiva.

Artikolu 4

Dhul fis-seħh

Din id-Direttiva għandha tidhol fis-seħh fl-ghoxrin jum wara dak tal-pubblikazzjoni tagħha f'*Il-Gurnal Uffiċjali tal-Unjoni Ewropea*.

Artikolu 5

Destinatarji

Din id-Direttiva hija indirizzata lill-Istati Membri.

Magħmul fi Brussell,

Għall-Parlament Ewropew
Il-President

Għall-Kunsill
Il-President